धर्मकीर्ति

वैशाख पूर्णिमाको उपलक्षमा प्रकाशित

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी परिवार

बुद्ध वर्ष २५१७ विक्रम संवत् २०३०	सम्पादक भिक्षु अश्वघोष प्रकाशक	ने. सं. १०९३ इस्वी सं. १९७३

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययनगोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार
श्रीघ: न:घटोल
काठमाडौं

मूल्य १/-

भ भ धायेक वया च्वंगु
२५१७ स्वाँया पुन्ही स्वागत यायां

अप्टीक हाउस या पाखें

ग्राहक भाजु, मयूजु पिन्त दुनुगलं निसें

भिंतुना !

अप्टीक हाउस

रत्न पार्क

काठमाडौं, नेपाल

विषय-सूचि

बुद्ध वचन		१
स्वाँया पुन्ही	ज्ञानमान तुलाधर	२
लुम्बिनीको भविष्य ?	भिक्षु अश्वघोष	३
शान्तिदूत बुद्ध	धम्मवती	५
बुद्ध विश्वयाम्ह	मागुणवती	७
लज्जा र भय	अमीरकुमारी शाक्य	९
माँ-बौया सेवा	कमला श्रेष्ठ	१२
पासा	विमला शाक्य	१४
धर्म के ?	प्रफुल्लकमल तुलाधर	१६
जातक बाखँ	जुही बज्राचार्य	१९
बुद्धयात म्हमस्यूम्ह भिक्षु	नानि हेरा शाक्य	२१
अँध्यारोबाट उज्यालोतिर जाने	रोहितबहादुर श्रेष्ठ	२३
म्हुतु यचु नुग बचु	मथुरा शाक्य	२५
कोण्डन्य	मीना बनिया	२७
भावनाको पाँच शत्रु	मोहनकाजी ताम्राकार	२९
कल्याण मित्र	कृष्णभक्त डंगोल	३१
स्वास्थ्यलाभ	निर्मला तुलाधर	३४
पूजा	चमेली अनगारिका	३६
धन	तिमिला रंजितकार	३७
बुद्धया मुख्य उपदेश	सिरिमिला रंजित	३९
जीवन ज्योति	ज्योतिरत्न स्थापित	४०
देवदत्त	प्रेम हेरा ताम्राकार	४२
प्रगतिया चि	शरमिला बनिया	४४
मितव्ययिता	कीर्ति कंसाकार	४६
प्यंगू आर्यसत्य	बरदेस मानन्धर	४८
धर्मकीर्ति गतिविधि		५०
रोगीको सेवा नै बुद्धको सेवा हो		५४

बुद्ध वचन

सुं मनूया रूप व रंगं मनू म्हसीके अःपु मजू, तुरन्त विश्वास नं याये मज्यू ।

अरूको दोष देख्नु सजिलो छ; तर आफ्नो दोष देख्नु कठिन छ ।

रीसले वैर भाव शान्त हुने छैन, प्रेम भावले मात्र वैर भाव शान्त हुन सक्छ;

संसारमा यस्तो कोही पनि छैन, जसको मानिसहरूले निन्दा गर्दैनन् । एकदमै निन्दित र एकदमै प्रशंषित पुरुष न कहिले भयो, न हुन्छ, न आजकल छ ।

यो फलामकै खिया हो जसले फलामलाई नै खान्छ । यसैगरी पापीको पापकर्मले नै उसलाई दुर्गतिमा पुऱ्याउँछ ।

धम्मपद

जसरी सुनलाई पहिले पोलेर, पिटेर कसौटीमा घोटेर जाँच्नु पर्छ उसैगरी मेरो वाणीहरूलाई पनि कसीमा घसेर चित्त बुझे पछि मात्र ग्रहण गर्नु पर्दछ । केवल भक्तिका भरमा ग्रहण गर्नु त हुँदैन ।

अंगुत्तर निकाय

स्वार्थको बाटो छोडेर परार्थको बाटो लिनु नै निर्वाण हो । मज्झिमनिकाय

स्वाँया पुन्ही

ब्यांचली लय् — ले: ज्ञानमान तुलाधर

<u>बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि</u>

नुनु पासापिं बुद्धया धर्म फुक्कसितं कं वने नू ॥धुन
बुद्ध धर्म संसार भरे प्रचार यायां भी वने नू
स्व स्व बुद्ध धर्म हानं निभा थी थें थीना वल ॥१॥

ल्वापुखिचा विश्वे ल्वःगु थ्व धर्म
विश्वे शान्ति हेगु थ्व धर्म
द्वेषयात द्वेषं लनी मखु धाःगु
मैत्री भावं द्वेष तनीगु ॥२॥ धुन

थुली अपो तःधंगु ज्ञान गुण
गन जक वना मा मा जुयेगु
बुद्ध धर्मं थें मैत्री भाव
थ्व संसारे गनजक दैगु ॥३॥ धुन

—★—

लुम्बिनी को भविष्य ?

भिक्षु अश्वघोष

२०२६ श्रावण महीनाको कुरो हो। लुम्बिनी विकास सहयोग समितिको तत्वावधानमा अभूतपूर्व तरिकाले स्वयम्भूदेखि हनुमान ढोका सम्म जुलूस निस्केको थियो। नाराथियो— "लुम्बिनी विकास निमित्त सहयोग माग्नु र चन्दा संकलन गर्नु"। शहर भरी ठाउँ ठाउँमा "लुम्बिनी विकास" अक्षर लेखी टाँगेका थिए।

भोलिपल्ट म कुनै कारणवश ट्याक्सीमा गइरहेको थिएँ — ट्याक्सी ड्राइवर साहबले अचानक सोधे —

भिक्षु जी, लुम्बिनी विकास भनेको के हो ? ठूलो कारखाना बनाउने योजना हो कि क्या हो ?

म एक क्षणको लागि लाटो जस्तै भएँ। अनि मैले भनें — बुद्ध जन्मेको ठाउँलाई लुम्बिनी भन्छ र। त्यही ठाउँको विकास नै लुम्बिनी विकास हो।

फेरि ड्राइवर साहेबले सोधे— बुद्ध भन्ने को हो ?

ड्राइवर साहेबको कुरा सुनेर म त जिल्ल परें फेरि भनी हालें— बुद्ध त्यो व्यक्ति हो जसले संसारको वास्तविकतालाई राम्ररी बुझ्नु भएको छ। बौद्ध धर्मको प्रवर्तक एक महान शान्ति दूत ऐतिहासिक महापुरुष हो। आज भोलि वहाँलाई चौताको रूपमा मानिसहरूले मानेका छन, पूजा गर्छन्।

ड्राइवर साहेबले फेरि सोधिहाले लुम्बिनी भनेको कता तिर पर्दछ ? कालीमाटी तिर त होइन ?

यो कुरा सुनेर म त स्तब्ध भएँ। एक छिन पछि मैले मौन भंग गरेर भनी हालें— पश्चिमी नेपाल भैरहवा बाट १२ मील जति टाढा पर्दछ।

× × ×

२०२६ आश्विन महीनाको कुरो हो। वियतनामी बौद्ध प्रतिनिधि मंडल संग लुम्बिनी जानु पऱ्यो। काठमाडौंबाट भैरहवा तिर हवाइजहाज द्वारा उडेर गएँ। भैरहवाबाट लुम्बिनी १२ मील मात्र टाढा छ। तर त्यहाँ जानलाई पक्की सडकको त कुरै भएन, मोटर जान लायक बाटो पनि थिएन। जीप कहिले काहिं कठिन पूर्वक त्यहाँ जान्थ्यो। कम्तिमा रू. २००।– बढीमा ४००।– भाडा लिएर मात्र। हामी जाँदा खेरि वर्षादले बाटोको हालत नराम्रो अवस्थामा थियो।

अतिथि बौद्ध प्रतिनिधि मंडललाई भनें अब हामी भारत भएर लुम्बिनी जानु पर्दछ। यो

शब्द सुन्नेबित्तिकै उनीहरूको अनुहार एक्कासी बद्लियो । त्यो लेखनलाई शब्द छैन भनेपनि हुन्छ । अनि भैरहवाबाट नौतनवा गएँ । चेकपोष्टमा अतिथीहरूको पासपोर्ट देखाउनु पर्‍यो । त्यहाँका अधिकारीहरूले सोधे—

"कहाँसे आरहे हैं ?"

"नेपालसे आरहे हैं !"

"कहाँ जारहे हैं ?"

"लुम्बिनी जारहे हैं ।"

अलिकति हाँसेर फेरि सोधे— क्या बात है यह, नेपालसे आरहे हैं और फिर नेपाल जारहे हैं !

"नाजवाफ भएँ"

नौगढबाट लुम्बिनी पुगें । अतिथीहरूले सोधे—

"यही हो लुम्बिनी ?" खोइत लुम्बिनी विकास ?

'के भनू के भनू भयो' ।

× × ×

२०२६ पौष महीनाको कुरा हो । केही काम वश बुद्धगया गएको थिएँ । थ इलैण्डको मन्दिरमा बसें । त्यहाँ एकजना थाइ महाशयले Wor d Buddhist news Bulle i1 पत्रिका पल्टाएर मलाई देखाए – "माननीय प्रधानमंत्री श्री कीर्ति-निधि विष्ट ज्यूले लुम्बिनी विकास निमित्त सहयोगार्थ अपील गरेको र चन्दा प्रदान गरेको समाचार ।", थाइ महाशयले भने – यो समाचार बौद्ध जगतको लागि खुशीको कुरो हो । अब त लुम्बिनी विकासको कार्य शुरु हुने भए छ होला ?

"कुनि मलाई थाहा छैन"

अनि त्यहाँ उपस्थित भएका एकजना भारतीयले भने – गरजते बादल नहीं बरसते । उक्त उखानको अर्थ मैले राम्रो संग बुझन । मन मनै विचार गरें – कुरा मात्र हो, काम भएको छैन भनेको होला ।

जब सम्म भैरहवाबाट लुम्बिनी सम्म १२ माइल बाटो बन्दैन तब सम्म लुम्बिनी विकासको योजना योजना मात्र बनी रहन्छ । लुम्बिनीको भविष्य पनि वर्तमान अवस्था कै अनुरूप मह नै रहन्छ । अस्तु ।

२५१७ बुद्धजयन्तिया

लसताय् सकल ग्राहक वर्ग पिन्त
जिमिगु दुगुगलं निसें

भिंतुना

राजा ब्रदर्स

(न्हापूकं साहु)

फो. नं. १३९६३ भोटाहिटि

शान्तिया दूत बुद्ध

धम्मवती "धम्मचारिणी"

"शान्ति' शब्द गुलि बौंला थलि हे प्रियकर जु। सकसिनं सियाच्वंगु खँ खः थौंया परिस्थितिस नेपाया लागी जक मजुसे विश्वभरीया लागी अत्यावश्यकगु खँ खः 'शान्ति"। शान्ति मदुगुलि याना संसारया आपालं जनतां नाना प्रकारया दुःख कष्ट भोग यायेमालाच्वंगु दु। शान्ति' नां काय् साव अपुसां नं थ्व यात कार्यरूपे हयेगु अपुगु खँ मखु। अथे धायेमात्रं शान्तिया लागी कुतः हे मयायेगु ठीक मजु। थुकिया लागी मरेंक मगागु खँ विचाः याना स्वयेबले बन्धुत्व व भ्रातृत्व अर्थात् परस्पर बिश्वास व परस्पर समझदारी थ्व निगू खँ मुख्य आधार खः।

आः थन महत्वपूर्णगु खँ ला विश्व बन्धुत्व व विश्वभातृत्व जुया च्वन। थ्व निगूनं खँ विकाश ज्वीगु लँपु छु ले ? थुगु बारे बुद्ध छु सन्देश बिया बिज्यात थ्व म्हसीं सीके बह जू। शान्तिया दूत भगवान गौतम बुद्ध म्हगु हे पुण्य भूमि नेपाले २५०० दँ न्हापा जन्म जुया बिज्यात। थ्व नेपाली जनताया लागी गर्वया खँ खः वसपोलं थ्व पुण्य भूमिइ जन्मकया नं थःगु शान्तिया सन्देश संसारया कुं कुनाय् तकं थ्यंकेगु सफलता प्राप्त याना बिज्यात फल स्वरूप नेपाल शान्तिप्रिय देश जुया दनाच्वने फत। कारण शान्ति प्राप्तिया लागी थौं विश्वं भगवान् बुद्धया उपदेश अनुसरण याना हइच्वन।

बुद्धं धया बिज्यागु दु शान्ति व अशान्ति न्हापां मनूले मने हे उत्पन्न ज्वीगु। अनं लिपा तिनि युद्ध ज्वी। मनूतेके करुणा व मैत्री तथा प्रज्ञा दुसा अशान्ति धैगु गुबलें दइमखु। छक वसपोलं धयाबिज्यागु खँ लुमंसि बो कर्पिन्त सजा बियेत दण्ड ल्हाती काःगुलि अशान्ति व भय दयावल। मतलब हिंसायाना स्थायि शान्ति गुबलें हे ज्वी मखु। हृदय परिवर्तन याना हे जक स्थायि शान्ति दइ। हिंसायाना गुबलें नं विश्व बन्धुत्व व विश्वास प्राप्तयायेफइमखु। न्हापां मन शुद्ध याना खँल्हायमा, मन शुद्ध याना ज्या यायेमाः अथे धयागु बुद्धया भाषं धाल धाःसा मैत्रीपूर्ण कल्पना, मैत्रीपूर्ण ज्या, मैत्रीपूर्ण वचन प्रयोग यायेमाः। म्हुतु यचु नुगः वचु जुल धाःसा शान्तिया खँ धले चत्रोकः यंकि। बुद्धया करुणा व मैत्री अले अहिंसा नीति थौं तकं एकदम न्हू (ताजा) जुया वइच्वन। व हे आधारे थौं शान्ति स्थापना जुया वइच्वन। हिंसा मखु परस्पर मैत्री पूर्वक खँल्हाना,

परस्पर विश्वास व समभदारी दयेका खँल्हाना समम्या हल याये फु । खजा अशान्तिया मूल कारण बुद्ध' धया विज्या थें लोभ, घृणा थःगु प्रभुत्व जमे यायेगु अभिलाषा खः। न्ह्याक्को दुसां मगागु असन्तोष खः।

कोलिय व शाक्यते बिचे सिंचाइया लागी दयेका तःगु नहरया बारे लडाइ ज्वी थें ज्वी थें च्वं च्वन। थ्व खँ बुध्दं सिया बिचाः यात— लःया लागी थुखे शाक्य थः दाजु किजापिं व उखे कोलिय पाजु खलत हि बाः 'वेका नाश ज्वीन। जिगु कर्तव्य खः युध्द बचेयाना शान्ति स्थापना यायेगु। लडाइ ज्वीत सना च्वं थाय् सरासर बिज्याना बिचे च्वना ल्हाती लः छपासःकया न्यना बिज्यात—

छिपिं ल्वायतेनागु थ्व हे लः या बारे मखु ला?

खः धका लिसः वल।

"हिया मू अपो दु कि लःया ?"

"हिया मू आपा दु"

एसा छिपिं छाय् ल्वाना हि बाः वयेके तेनागु? छिपिं भचा शान्त जुया थ त म्हसीका मैत्री चित्तं खँल्हाःसा ला आम लः इना काये ज्यू। ल्वाना च्वनेगु ठीक मजू। हिंसाया ना त्या गु घ त्थें- या त्याःगु ज्वी मखु। संग्रामे वना दोलंदो सैन्यतयत त्याके फुम्हसित स्वया थःगु मन छगू त्याके फुम्हसित संग्राम विजयी धाइ।

हानं मेथाय् छथाय् बुद्ध' धया बिज्यात—

नहीं वेरेन वेरानि – सम्मन्तीध कुदाचनं

अवेरेन च सम्मन्ति— एस धम्मो सनन्तनो ॥

अर्थ, वैरभावं वैर गुबलें शान्त ज्वी मखु, अवैर भावं हे जक वैर शान्त जुइ थ्व हे न्हापानसें चलेजुया वोगु धर्म खः। मतलब मैत्री व करुणां शान्ति जू। नापं थःगु गल्ति थःम्हं खंकि, थःत थःम्हं म्हसीकि, करपिनिगु दोष माले मते!

बुद्धया उपदेश खः अशान्ति मयोसा, अशान्तिया कारण पत्ता लगेया। व कारणयात हाँनिसें त्यें थना वांछो अलेतिनि शान्ति दइ। अर्थ दुःख जुल, दुःख जुल धका जक हाला च्वना शान्ति दइ मखु। थःत थ म्हं बसे तयेगु सो। थ्व हे सिद्धान्त थ्वीका सम्राट अशोकं हिंसा तोता बौध्द जुल। अशोकं दाजु व मेपिं स्याना जुजु जुल। कलिंग राज्य स्याकल। तर अशोक राजाया मने शान्ति मदु। बुध्दया उपदेश– "थःत थःम्हं म्हसीकि" व "थःत थःम्हं बसेति" धाःगु कथं अनुशरण याना शान्ति दत। व हे थःगु अनुभव कथं "समवायो एव साधु" मिलेचले जुया थःत थःम्हं बसे तयेगु साब भिं व कल्याण धका शिला लेखे उल्लेख याना तल।

बुध्द छम्ह धात्थें शान्तिया दूत धाये बहगु खँ ला— आर्थिक असमानता दतले शान्ति स्थापना ज्वी मखु धका धया बिज्यागु खँ खः। कुटदन्त सूत्रे व अगन्य सूत्रे स्पष्ट धया तःगु दु—गरीब ज्वीगु हे अपराध व अशान्तिया कारण खः अर्थ धयागु धनी गरीबया भेदभाव दतले शान्ति तापना च्वनी धाःगु खः थें च्वं। जि थूयें ला आर्थिक समानताया नापं मनूतेगु चित्ते लोभ द्वेष मोह मदयेमाः, मैत्री व करुणां जाःगुहृदयं ज्या व खँ लोयमाः म्हुतु पिचु नुगः वचु जुल कि शान्ति भंग ज्वीगु स्वाभाविक हे खः।

बुद्ध विश्वयाम्ह खः

मा गुणवती 'बर्मी' "धम्माचरिय"

जि जन्म जूगु बर्माय खः, उकिं जि नेपाली मजूसे बर्मायाम्ह जुल। परन्तु जिगु विचार, जिगु मनोवृत्ति व जिगु जीवनया सांस्कृतिक झलक फुकं नेपायागु थें खः। अथे जूगुया कारण जि नेपा वयां च्वनागु गुदँ दत। उकिं जिगु भाय् नं नेपाया तता हे हेँ, दाजुकिजापिसं ल्हाइगु भाय् जुइधुंकल।

नेपा व बर्माया स्वापुया छगू तःधंगु कारण खः गौतम बुध्द खः। ईसाया खुसः दँ न्ह्यो सिध्दार्थ गौतमया जन्म थ्व हे पुण्य भूमि नेपालय् जुल। थ्व सिध्दार्थ गौतम बुद्ध जुइवं वसपोल सारा संसारयाम्ह जुया बिज्यात। अकिं, थौं भगवान बुध्द गुलि नेपायाम्ह खः उलि हे जिमिम्ह नं खः सारा बौध्द जगत याम्ह जक मखु, सम्पूर्ण मानव मात्र याम्ह खः धयां अपो खँ ज्वी मखु।

थनि न्यीन्यासः दँ न्ह्यो गौतम बुध्दं — "मातायथा नियंपुत्तं आयुसा एकपुत्त मनुरक्खे, एवम्पि सब्ब भूतेसु मानसं भावये अपरिमाणं" धका सम्पूर्ण प्राणीपिन्त करुणा व मैत्री तयेगु स्यना बिज्याना विश्वबन्धु वया भावना यात सर्वप्रथम मानव-इतिहासय् च्वय् थकया बिज्यात। व हे महामानव बुध्दया महान उपदेशं प्रभावित जुया भारतया महान सम्राट अशोकं 'समवायो एव साधु' मिलेचले जुया च्वनेगु साबभि ज्वी धका छगू तःधंगु सत्ययात प्रकट याना बिज्यात। धात्थें धाल धाःसा थ्व 'सत्य' सम्राट अशोकया समये गुलि आवश्यक थौं थुकिया आवश्यकता अझ गाक्कं बढे जुगु दु। थौंया वैज्ञानिक युगे मानव मात्रया न्ह्योने निपु जक लँपु दुः — छपु लँपु खः विज्ञानं ब्यूगु शक्तिया दुरुपयोग याना सारा संसार विनास यायेगु, कि मखुसा गौतम बुद्ध तथा अशोक महाराजा थें जापिनिगु विश्वबन्धुत्वयागु महान उपदेश यात ग्रहण याना सम्पूर्ण मानव मिलेचले जुया म्वाना च्वनेगु। जित आशा व विश्वास दु झीसं गबलें नं विनाश व विध्वंशया लँपु ल्यइमखु। विश्व भातृत्व-या लँपु हे जक ल्यइ।

भारतं बुद्ध धर्म बर्माय् प्रचार जुल। बर्मी जनतां बौद्ध धर्म ग्रहणयात। उकिं बौद्ध धर्मया शिक्षा बीगु व्यवस्था नं बाँलाकं जुया च्वन।

नेपालं केहेँ धायमापि न्याम्ह खुम्ह बौद्ध-धर्म व पालि भाय् अध्ययन याकेत बर्माय वन। उकी मध्ये छम्ह [illegible]वती खः। [illegible]

श्रेणीया "शासन ध्वज धम्माचरिय" = (शासन ध्वज धर्माचार्य) परीक्षा पासयाना 'उपाधि' काल। छम्ह नेपाया मिसा मचां बर्मा भाय् सयूका अपायधंगु जाँच पास यात। थ्व छगू नेपाया लागी जक मखु बर्माया लागी नं गौरवया खँ खः। बुध्द छम्ह नेपाले जन्म जूम्ह खः। तर आः हानं बर्मा नं नेपाले बुध्द धर्म प्रचारयायूत गुहालि बीमाल। धम्मवतीयात नं गुहालि बीमा, धका गुरु मां प्रमुख बर्मी बौध्द जनतां निर्णय याःकथं जि धम्मवती केहें नापं नेपा वये खन। जिं न्हापां हे धाये धुन नेपा वयागु गुदँ दत। थकि जि नं नेपाली थें जुया वल। जिगु हृदयला बर्मी हे तिनि।

बुध्द जयन्तिको शुभकामना

बाल कुमारी इम्पोरियम

यहाँ हरेक किसिमका

जापानिज कपडाहरू र

चाइनीज माल सामानहरू पाइन्छ।

असन, बाल कुमारी, काठमाडौं

फोन नं० ११९१७

"लज्जा र भय"

सुश्री अमीर कुमारी शाक्य

संसारमा जति पनि प्राणीहरूको सृष्टि भए, तिनीहरूमा मानव सर्व श्रेष्ट छन् भने कुरो त सर्वविदित नै छ । मानव मात्रमा सिमित भएको जुन "विचार शक्ति" हो, त्यो अरू प्राणीहरूमा हामी पाउँन सक्दैनौं । यही विचार शक्तिको विशेषताले गर्दा नै आज मानव र पशुमा भिन्नता देखा परेको हो । यदि मानिसमा विचार शक्ति नभएको भए आज पशु र मानिसमा केहि फरक हुने थिएन । विचार शक्ति कै आधारमा यो ठिक—यो वेठिक, यो हो—यो होइन, यो पाप—यो धर्म, यो लज्या - यो इज्जत भनेर बुझी मानिसले वहुजन हित हुने काम गरेर आफ्नो मानव समाजको विकाश गर्दै आएको छ । यो कुरा हामी पशुहरूमा पाउंन सक्दैनौं ।

मानिस सामाजिक प्राणी हो । जसरी पानी विना माछाको जीवन सम्भव हुँदैन, त्यस्तै समाज विना मानिसको जीवन पनि सम्भव हुँदैन । मानिस त्यो त्यागी (श्रमण) भए पनि यदि उसको निम्ति माया दया राखेर दान श्रद्धा गर्नेहरू छैनन् भने उ संसारमा केहि समय पनि टेक्न मुस्किल हुन्छ । यस कारण मानिस समाजबाट जति अलग्ग हुन चाहे पनि सफल हुन सक्दैन । नत्र भने उ पानी विनाको स्थानमा परेको माछा जस्तै छटपटयाएर छिटो विनाश हुने धेरै सम्भावना छ । त्यसैले मानिस चाहे त्यागि (प्रव्रजित) होस, चाहे गृहस्थि नै होस, उसमा आफ्नो मानव समाज सुधार गरेर लोक कल्याण गर्ने भावना हुनु अति आवश्यक छ । समाजमा रहेर आफु मात्र मोज प्राप्त गरौं आफु एक्लै निर्वाण प्राप्त गरौं भन्ने भावना मूल्यवान हुन सक्दैन । आफुमा भएको ज्ञानलाई प्रकाशमा ल्याई अरूलाई पनि मोक्ष प्राप्तिको बाटो देखाउनुको निमित् पथ प्रदर्शक बन्नु नै मानवको महान कर्तव्य हो । यस प्रकार हामीले कुनै पनि काम गर्नु भन्दा पहिले त्यो काम गर्नाले मानव समाजमा वहुजन हित हुने हो—होइन विचार गरेर मात्र त्यस कार्यमा अघि बढ्न उचित हुन आउंछ ! अर्को शब्दमा भन्ने हो भने अन्याय, अत्याचार लाई नाश गरेर निर्दोषी जीवनको सुख हुने काम गर्नु हो । जसरी गौतम बुद्धले विश्व कल्याणको लागि आफ्नो जीवन अर्पण गरि मोक्ष प्राप्त गरेर, त्यहि ज्ञान ज्योतिले आज हामीलाई मानव सुख र कल्याणको बाटो देखाउनु भयो । यस प्रकारको जन-हित कार्य र भावनालाई नै सदाचार अथवा शील भन्दछ । यहि भावनालाई व्यवहारिक रूप दिने व्यक्तिलाई शीलवान व्यक्ति भन्दछ ।

शील मानव जीवनको बहुमूल्य साँचो हो । जुन साँचोको मदतले ज्ञानको भण्डार खोली इमान्दारी र सत्य

जस्ता अमूल्य रत्नहरूलाई राम्ररी चिन्न हामी समर्थ हुने छौं । इमान्दारी र सत्यता मानव जीवनलाई शोभा दिने गहना हो । इमान्दारी र सत्यता विनाको मानिस जति नै भौतिक धन सम्पत्तिले परिपूर्ण भए पनि, सुनको लुगा नै लगाउन पाए पनि केवल कुखुराको खोरमा सुनको छाना जस्तो मात्र हुन जान्छ । शील र सदाचार नभएको मानिस लज्जा र भय जस्ता मानव मात्रको बहुमूल्य धनबाट वञ्चित भएको हुन्छ । यो कुरालाई बुझ्न सर्व-प्रथम हामीले लज्जा भनेको के हो, र भय भनेको के हो, त्यो कुरा बुझ्न उचित हुन आउँछ ।

के लुगा नलाई हिड्ने नाङ्गो मानिसलाई मात्र लज्जा नभएको भन्ने ? गर्न हुँदैन भनेको कार्य गर्ने मानिसलाई मात्र भय नभएको मानिस भन्ने ? हुन त साधारण दृष्टिको-णमा यो ठिक हुन सक्छ । तर यसलाई गहिरो चिन्तन गरेर हेरेको खण्डमा लज्जा र भयको अर्थ त्यतिमा मात्र सिमित हुँदैनन् । यसको विस्तृत रूप छ । जस्तै– मानिस भएर यस संसारमा जन्म भई मानव समाजको निम्ति केहि न केहि जनहित कार्य गर्न सक्नु पर्छ । यस्तो केहि गर्न नसकेको खण्डमा पशु तुल्य हुने छ– भनी आफै भित्र आत्मादेखि लजित हुने बानी नै लज्जाको सच्चा रूप हो । अनि समाज महान छ, विशाल छ । समाजमा यस्ता महान व्यक्तिहरू पनि छन्, जस्ले पर आत्मालाई चिन्न सक्छ र पर चित्तलाई बुझ्न सक्छ । उनीहरूले मेरो चित्त-लाई पनि देख्छ । अनि मलाई निन्दा गर्ने छ, धिक्कार्ने छ भनि भय लिएर मनमा राग द्वेष र क्लेशलाई हटाई लोक कल्याण कार्य गर्ने भावना लिनु नै भय रहित व्यक्ति हुनु हो ।

यही लज्जा र भय साथमा भएसम्म मानिसको हृदय स्वच्छ र विवेकपूर्ण भईरहन्छ । विवेक भनेको नै सम्यक दृष्टि हो । विवेक भित्र नै श्रद्धा, शील, श्रुत, लज्जा र भय जस्ता अमूल्य सम्पतिहरू परिपूर्ण भएको हुन्छ । यदि मानिसमा विवेक भएन भने उ लखपति भए पनि सच्चा धनी बन्न सक्दैन । धनी भए अनुसार यदि मानिस श्रद्वालु,शीलवान भई लज्जा र भयलाई सदा चेतनामा ल्याएर व्यवहारमा ढाल्छ भने उ नै समाजमा खास धनी र राम्रो व्यक्ति सावित हुन सक्छ । जसरी फल फलेको रूख झुक्दा स्वाभाविक र राम्रो देखिन्छ, त्यस्तै त्यो व्यक्ति पनि समाजको निम्ति फल दिने रूख जस्तै महत्वपूर्ण हुने छ । सुनमा पनि सुगन्ध हुँदा कति शोभनिय हुन्छ, त्यस्तै त्यो व्यक्ति पनि सभ्य व्यक्ति सावित हुन्छ । उसैले मात्र अरू व्यक्तिद्वारा श्रद्वा, भक्ति प्राप्त गर्न सकिन्छ न कि अरूले ।

त्यसकारण लोक भय र आत्म–गौरव मानव मात्रको, अमूल्य गहना हो । जुन मानिससंग लज्जा र भय हुँदैन, उ कुनै पनि पाप कर्म गर्नेबाट पछि हट्दैन । उ पशु जस्तै जुन पाप कर्म गर्न पनि तयार हुन्छ । तर लज्जा र भय साथमा भएको मानिस सदा विवेकपूर्णको हुन्छ । किन भने विवेक भित्र नै श्रद्वा, त्याग, शील आदी गुणहरू सम्पन्न भएको हामी पाउँछौं । विवेकपूर्ण व्यक्तिले आफु-लाई जसरी भोक, प्यास, आश, दुःख आदी हुन्छ अरू सबैलाई पनि त्यस्तै हुन्छ भन्ने कुरो मनन गरि व्यवहारमा ढाल्दै जान्छ । यस प्रकारको व्यवहारमा भुलिन्छ कि भनि उ संधै होसियार साथ काम गरिराखेको हुन्छ । नेवारी भाषामा एउटा उखान छ "सल, किसि चियगु नया सिखलं, मनूयात चियगु, लज्जा भय" यसको मूल अर्थ यो छ कि हात्ति, घोडा जस्ता पशुहरूलाई बसमा ल्याउन मानिसले फलामको सिक्रिले बाढ्छ । तर मानिसलाई संधै लज्जा र भयले बाढेको हुन्छ । किन भने मानिसमा विचार गर्ने क्षमता छ । लज्जा र भयलाई उ राम्ररी चिन्न

माँ–बौया सेवा

सुश्री कमला श्रेष्ठ

जि जन्मं हिन्दू जूसां पासापिं बौद्ध जुया च्वन। पासापिंसं धर्मकीर्ति विहारे बौद्ध अध्ययन गोष्ठी छगू दयेका तःगु दु धका न्यंकल। अन मिसात जक यक्व दु। अन बौं-बौंलागु शिक्षाया चर्चा जू धाःगु न्यनाः जि नं अन वनेगु मती तयागु जक मखु सदस्य हे जू वना। धात्थें व्यवहार बांला-केगु बारे हे जक अपो खँ पिहाँ वयाच्वंगु खना। माँ-बौया सेवाया बारे बुद्धं गुगु शिक्षा बिया बिज्यात व खँ न्यना जिगु मन साब लय् ताल। थ्व हे विषय कया थन छिकपिनि न्ह्यःने छुं खँ च्वय् तेना। जि धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी-या पाखं सयेका तयागु आधारे थन खँ च्वये तेना।

संसारे न्याम्ह मनू उत्तम धका बुद्धं धया बिज्यागु खँ बौद्ध साहित्यय् उल्लेख जुयाच्वंगु दुः— बुद्ध, बुद्धया अनुयायी श्रावक, माँ व बौ अले गुरु। बुद्ध धयाम्ह न्ह्यावलें दइमखु। माँ–बौ धयापिं छें-खापत्ति दु। माँ-बौ पिनि पाखें यक्वं शिक्षा कथा भिं ज्वीथाय् दु पुण्य कर्म याय फु। उकिं माँ–बौ पुण्य क्षेत्र खः। न्ह्यापांयाम्ह गुरु खः, ब्रह्मा खः।

झीत मचांनिसें नका त्वंका दुःखसिया, कष्ट सहयाना ब्वलंका तःगु माँ–बौया गुण बयान यानां साध्य मजू। अनन्त गुण दु। तर बुद्धया उपदेश अनुसारं माँ–बौया गुण बयान जक याना अमिसं याना तःगु गुणया पलेसा पुलागु ज्वी मखु। माँ-बौया सेवा यायेमाः। माँ-बौया सेवा जक यानां मगा अमित भिंगु मार्गे नं ला‌का बिइ फयेके माः। माँ बौया दृष्टि तप्यंका बियेगु हे प्रत्युपकार यायेगु ज्वी धका बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यागु सराहनीय जू, विचाःयाये बह जू।

न्हापां माँ–बौया सेवा यायेमाः अबे बयागु पालन पोषण याये सयेकेगु खः। छाय् माँ–बौया सेवा याये माःगु धाःसा झीपिं मचाबले माँ–बौनं झीगु सेवायात। झीपिं मफुबले गुलि धक्ना कया, न्ह्यःपाः याना सेवायात व माँ–बौया गुण लोमंके मज्यू। याना तःगु गुण लुमंका उपकार यायेगु छगू तःधंगु धर्म खः। माँ-बौया गुण मस्यूम्ह मनू मनू हे मखु। हानं थः मचा खाचा धका माया मदुपिं नं माँ-बौ मखु। माँ बौया सेवा धायूवं करपिंनि न्ह्यःने जक तुति भागि याये वं सेवा याःगु ज्वी मखु। वचनं जक माँ बौया सेवा, ज्या सेवा नया च्वनेगु तःधंगु भूल जूवनि।

बुद्धया पाले छम्ह महाजनया थ्यम्ह काय्

सक्दछ । तर हात्ति र घोडा जस्ता पशुहरूमा यो क्षमता छैन । त्यसकारण, यदि मानिसमा पनि लज्जा र भय रहेन भने, उ समाजमा अन्याय, अत्याचार कर्म्ममा लाग्छ । अनि त्यसको फल स्वरूप उस्ले एक न एक दिन हात्ति र घोडाले जस्तै फलामको सिक्रिले बांढिनु पर्ने हुन्छ । त्यति बेला उ मानिस भएर पनि मानिसको मुकुण्डो मात्र लगाएको पशु तुल्य हुन्छ । जस्तै हात्ति र घोडा !

हामीले धार्मिक दृष्टिकोणले हेरेको खण्डमा धर्म-को परिचय पाउन सक्छौं कि "इश्वरले त्यहि व्यक्तिलाई मात्र मोक्ष गराउँछ, जसले लोक कल्याण कार्य गर्दछ ।" यदि धर्मको नाममा ईश्वर खुशि पार्ने भनेर अरूलाई मार-काट गर्छ भने त्यो महा पाप हुन जान्छ । धर्म भनेको मूर्ति पूजा गर्दैमा प्राप्त हुने कुरो होइन । लज्जा र भय-लाई सदा कल्याण मित्र सम्झी लोक हित हुने अर्थात समाज सुधार हुने कार्य तिर लाग्नु नै मानवको महान धर्म हो जस्तो मलाई लाग्द छ ।

यही लज्जा र भयको कारणले गर्दा आज सम्म संसारमा स्थिरता कायम भईराखेको छ । यदि संसारको कुनै पनि समाजमा लज्जा र भय नभइदिएको भए यहाँ मानवको वास नभएर दानवको वास भई सक्थ्यो होला । तर पनि मानिसको चित्त बडा गजबको छ । उ कहिल्यै पनि स्थिर हुंदैन । जति नै मानिसले लज्जा र भय साथ-मा लिई काम गरिराखे पनि बिच-बिचमा चित्तले लज्जा र भयलाई तिरष्कार गरिदिन्छ । अनि उ फेरि अन्याय र अत्याचार काम गर्नमा लाग्छ । यो नै मानवको ठूलो कमजोरी हो । जति पनि विश्वमा महा युद्धहरू भएर गए र हुदै छ, त्यो सबै तृष्णाको कारण हो । तृष्णाले गर्दा नै मानिस लज्जा र भय हीन भएर जान्छ । दोश्रो विश्व महा युद्ध देखि आज सम्म युद्ध स्थगित भइराखेको कारण पनि मानव मात्रमा भएको लज्जा र भयको कारणले मात्र हो । नत्र भने आज विश्व चकनाचुर भई सक्थ्यो होला । अक पनि कति देशका मानिसहरूले लज्जा र भयलाई पर्वाह नराखि विश्व ध्वस्त पार्न अगाडी बढ्दै छ भन्ने कुरा त सायद सबै महानुभावहरूमा विदित होला । अब यस्तो अन्त्य अवस्थामा पनि हामीले लज्जा र भय-लाई पन्छाएर अन्याय अत्याचार कार्यमा लम्कन थाल्यौं भने हाम्रो मानव समाज क्षणिक समयमै नाश हुन्छ सिवाय विकाश हुन सक्दैन । त्यसकारण हामीले बुद्ध वचनलाई स्तोत्रको रूपमा मात्र पालन गर्ने होइन कि व्यवहारमै ढालेर सकेसम्म छिटो मोक्ष प्राप्तिको बाटो भेटाई अलमलिरहेको मानव समाजलाई देखाउनु परेको छ ।

★

for ANYTHING ANYWAY–
ANYWHERE SERVICES

World Wide Packing & Forwarding Agency

P. O. Box 709 5/1, Basantpur
Kathmandu (NEPAL)

Dial : 13-685 Cable : Worldwide

दु । बौया सम्पत्ति फुकं ल्हाती मला तले साब संक कोमल भाव क्यना सेवायात । सम्पत्ति फुकं ल्हाती ल्हाके धुंका कलापिंशु खँ न्यना बुढ़ा यात छेँय् पितना छोत । थुकथं सेवा याना मेवा नयेगु ज्या ठीक मजु । जिं स्वयेबले झीसं मां- बौया सेवा जक स्वच्छ मनं यात धाःसा तन्हंगु धर्म यानागु ज्वी । यदि सुनानं मां-बौया सेवा व पालन पोषणयात धासा, मचा खाचा तेत बाँलाक विचाः याना च्वन धा सा वयात न्ह्याबलें मंगल व कल्याण ज्वी । मातापितु उपट्ठानं पुत्तदारस्स संगहो, एतं मंगल मुत्तमं'' धका बुद्धं धया बिज्यागु दु ।

झी नेपाले दँय् छक माँया व बौया ख्वा स्वयेगु धका तिथि दयेका तःगु दु । थ्व छगू साब बाँलागु चलन खः । तर वया अर्थ दच्छिया छन्हु जक मां-बौ पिन्त साःक नकेवं गाः धाःगु, मखु । सदा नं झीसं मां-बौया पालन पोषण यायेमाः ।

जितः ला बुद्धं मां-बौ ब्रह्मा खः, पूर्वाचार्य अर्थात न्हापांयाम्ह गुरु खः धाःगु साब हे बाँला ताः । धात्थें नं विचाः याना स्वयेबले महा ब्रह्मा मां-बौ खः । संसारया शृष्टि कर्ता मां बौ खः । मां- बौ याके मचाखाचा प्रति मैत्री, करुणा, मुदिता व उपेक्षा धयागु प्यंगू ब्रह्म विहार धर्म दु ।

न्हापां याम्ह गुरु धाःगु नं ठीक हे जु । छेँय् न्हापां नये त्वनेगु, पुनेगु व ज्या यायेगु स्यना बीगु हे मां अबुं खः । मखु थे ज्वी मते मभिपिं नाप ज्वी मते धका न्वामा उपदेश आदि बिया शिक्षा न्हापां बीपिं मां-बौपिं खः । थःगु छेँ हे न्हापां यागु स्कूल खः । मां-बौ झोपिं सिर्क यक्वं च्वेला । उकिं झीसं जन्म दाता पिन्त सम्मान व आदर तयेमाः । मां अबुं जन्म मब्यूसा थौं झीसं संसार स्वये दै मखु ।

बुद्धं मां-बौ नं याना तःगु गुणया पलेसा पुलेगु खःसा अमिगु सेवा जक यानां मगा, अमिगु अन्धविश्वास व पुलांगु दृष्टि नं तप्यंके फयकेमाः धया बिज्यागु महत्व पूर्ण जू । छाय् धाःसा मां- बौया दृष्टि तमप्यन धायेवं सन्तानत फुकस्यां दृष्टि बेकोया वनी । उकिं मां-बौया दृष्टि तप्यंकेमाः धागु ठीक जू । सराहनीय जू । सामयिक जू । उचित जू ।

बुद्धया पाले छम्ह भिक्षुं मां-बौया पालन पोषण याःगु बाखँ साब बाँला जू । व भिक्षु मां बौया याकः काय् खः । व जबर जस्ति भिक्षु जुवन । लिपा मां- बौपिं फ्वर्मि जुल धाःगु न्यना मां बौ नाप लाना विहारे च्वना ह्या भिक्षा फ्वना, थःत प्राप्त जुगु कापः नं मां-बौ यात वसः सुया पुंका पालन पोषण याना च्वन । भिक्षु पिसं वयात दोषा- रोपन यात । भिक्षु जुया नं छं गृहस्थी पिनिगु सेवा याना च्वन । मखुगु पाप कर्म याना च्वन धका । थ्व खँ बुद्धं सिल । सकल भिक्षुपिं मुंका आज्ञा जुया बिज्यात-भिक्षु पिं फलनाम्ह भिक्षु मां-बौया पालन पोषण याना धात्थें श्रमण धर्म पुरे याना च्वन । व धात्थें बुद्ध-धर्म थूम्ह खः । मेपिसं नं अथे हे यायेमाः धका बुद्धं धया बिज्यागु बाखं नं जित ला साब प्रभावित यात । बुद्ध धात्थें नं करुणा वान व समाज सेवक खः ।

थ्व बाखनं धया च्वं मां-बौया सेवा यायगु तःधंगु धर्म खः, कर्तव्य खः ।

—★—

"पासा"

सुश्री विमला शाक्य, लगन

संसारे सुं नं मनू याकचा च्वने फइ मखु। यदि सुं याकचा गनं च्वं च्वंगु दुसा वयात मनूया ल्याखे तइ मखु। समाजं अलग जुया च्वनीम्ह मनू कि व राक्षस ज्वी कित देवता ज्वी। थथे च्वनागुया मतलब मनू समाजं अलग ज्वी फै मखु. झीत पासा धयाम्ह मा:। पासा मदयेकं कारोबार व छुं ज्या सिद्ध ज्वी थाकुइ। छुं भ्वय् न्यायकेबले, त्वाले छुं सामूहिक सभा व सांस्कृतिक कार्यक्रम दयकेबले पासापिनिगु गुहालि मा: यदि थ: च्वना थाय पासा मन्त धा:सा अन सून्यगु जङ्गल हे ख:।

भगवान् बुद्धं सिगालोवाद सूत्रे धया बिज्यागु दु - मनूतेत पासा धयाम्ह मदयेक मगा:। तर पासा नालेबले बाँलाक म्हसीका जक नाले मा:। अपोलं धया थें पासापि क्वाय्योपि दु। प्यंगु प्रकारया पाप मित्र दु—

१) कर्पिनिगु वस्तु कायेगु जक स्वइ थ:गु संगु छपु हे बीमखु।

२) म्हुतुं जक पासा धाइ ज्या छुं याना बिइ मखु,

३) ख्वाले न्ह्योने प्रशंसा ल्यूने निन्दा याना च्वनी,

४) ध्यबा फ्वीगु व मभि थाय् जक ब्वाकेगु सलाह बी।

थुकथं पाप मित्र म्हसीके मफया अजात शत्रुं देवदत्तया सत्संगत लाना थ: अबु बिम्बिसार यात स्याना जुजु जुया कुक्यात जुल। देवदत्त छम्ह भिक्षु ख: एसां पास्याय् मत्योम्ह पापी, नुग: हाकुम्ह भिक्षु जुया च्वन। वं अजात शत्रुयात बौस्याना याकनं जुजु ज्वी माल. छ ल्यायम्ह जुल. गुलि म्वाइ. सुनां धाय् फु आदि सलाह बिल। अजात शत्रुं अथे हे याना बिल। उकि पासा नालेबले बाँलाक म्हसीका जक नाले फयके मा:।

पासा स्वइत धाइ— थ्व झीसं सीका तयेमा:। बुद्धं धया बिज्या: थें ला प्रेम व रक्षा याइगु अर्थे पासा धाइ। गुकथं प्रेम व रक्षा याइगु— हितज्झासयताय सिनिय्हति अहिताय गमतो रक्खति चाति अत्थो अर्थात उपकार यायेगु मती तया प्रेम याइ, मभिनिगु व अहित ज्वीगु ज्यां पासा यात बचे याना रक्षा याइ। परे ज्वीगु बखते मा:गु हक दु:ख सिया गुहालि याइम्ह हे धात्थें या पासा ज्वी।

पासा धयाम्ह थ:थितिपि सिकं ज्याय् खेलेदु, बिश्वास याय् बह जु। उकि ख: बुद्धं धया बिज्यागु 'विस्सासा परमा ञाति' अर्थात बिश्वास हे परम थ:तिति ख:। झीसं उकि गुलि गुलि खँ माँ-बौ यात मकंसे न्हापां पासा यात निं कनी। व पासां वखँ सुयातं मकंसे तया थ:म्हं फू-चागु पासा यात गुहालि बिइ। खँ छुं मथाम्ह पासा मखु, शत्रु ख:।

धर्म

सुश्री प्रफुल्ल कमल 'तुलाधर'

धर्मको विषयमा राम्रो अध्ययन नभए पनि धर्म-कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी द्वारा केही ज्ञानार्जन गर्न पाए अनुसार धर्मको उत्पत्तिको विषयमा आफ्नो मन्तव्य पाठकहरूको अगाडि प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

हिन्दू, बौद्ध, कृश्चियन, इस्लाम इत्यादि धर्महरू मानिसको सृष्टिको इतिहास सँग सँगै उत्पन्न भएका होइनन् । आदि कालीन इतिहासको पाना पल्टायो भने यो बुझिन्छ कि परापूर्व कालमा मनुष्य र पशुको व्याव-हारिक जीवनमा त्यत्तिको फरक देखिदैन भने पनि अत्युक्ति नहोला । फरक यति देखिन्छ कि पशु चार खुट्टे हुन्छ र मनुष्य दुइ खुट्टे । दुबै थरीको जोवात्माले आफ्ना आफ्ना जीविका चलाउन जंगलमा नै खोजी गर्नु पर्थ्यो भन्ने बुझिन्छ । तर मानिसहरू पछि विस्तारै सभ्य हुँदै आए, मिलीजुली खेतीपाती गर्न पनि सिक्न थाले र सबै मानिस एक समूह भइ कामगरी बाँडचुँड गरी खाने बानी पनि क्रमशः बसाल्दै आउन थाले । उनीहरूमा खाने पिउने, सुत्ने, कामसम्भोग र भय यी चार थोक बाहेक अरू केही ज्ञान थिएन भने पनि हुन्छ । पछि लोभ बढ्दै गयो । आ, आफ्नो जग्गा जमिन छुट्याउन थाले र बलिष्ठ व्यक्ति वा समूहले अधिकार जमाउन खोजे भन्ने कुरा दीघनि-कायको अग्गञ्ञ सूत्रले उल्लेख गरेको छ ।

कहिले काँहि चट्याङ्ग पर्थ्यो, जोरदार वर्षा हुन्थ्यो, बाढी आउँथ्यो, हुरी आउँथ्यो यस्ता घटनाहरूबाट भयभीत भएका आदि कालीन मनुष्यहरूले 'दैवी प्रकोप' भयो भनी देवतालाई खुशी पार्न बलि पूजा गर्ने र प्राणी भोग दिने प्रथा चलनमा ल्याए । डरले पहाड पर्वत र गुफाको शरणलिन थाले, रूखलाई पनि पूजा गर्न थाले । यो प्रथा अहिले सम्म पनि काँहि काँहि चलन चल्तीमा छ । यो पाषाण युगीन संस्कृति हाम्रो नेपालमा पनि आज सम्म देखिन्छ ।

पशुसँग असल, खराब, ठीक, बेठीक छुट्याउने विवेक शक्ति हुँदैन । उनीहरूमा धर्म के हो भन्ने ज्ञान हुँदैन र चिन्तन शक्ति पनि छैन । मनुष्य सँग चिन्तन शक्ति भएता पनि मानसिक कमजोरीले गर्दा बिस्तार बिस्तारै ईश्वरको आधार लिन थाले । यसैबाट क्रमश विभिन्न धर्मको उत्पत्तिको परम्परा बसेको बुझिन्छ । सब भन्दा पुरानो धर्म वैदिक धर्म मानिन्छ । वैदिक धर्मले विभिन्न देव देवताको आविष्कार पनि पर्याप्त मात्रामा गरेको देखिन्छ ।

बुद्ध धर्मको जग देवी देवताको आधारमा खडा भएको होइन । यसो भन्दैमा बुद्ध धर्ममा देव देवताको स्थान छैन भनेको होइन । स्थान त छ तर अरू धर्मले हेर्ने दृष्टिकोणले होइन । एक प्रसंगमा बुद्धले ब्रह्मा देखि

बिश्वास थ्याःम्ह हे जक पासा ज्वी। बुद्धं धया बिज्याःगु ठीक हे जू—"समन्ता पाप मित्ताव" छचाखेरं मभिंगु मनं ख्वइपिं जक पासापिं अपो। अथे धयागु पासाया जिया वःगु ख्वय् मफया नुगः क्वाटा क्वाटा मुइका च्वनीपिं दु।

पासाया लक्षण

पासाया शोक मदेका बी। सम्भावित शत्रुत मदेका छोइ। बिघ्न बाधा रोके याना बिइ। थुकिं याना प्रीति व बिश्वास बढे ज्वी। उकिं पासा नाले बले विवेक बुद्धि दुम्ह म्हसीकेमाः। बुद्धि मदुम्ह पासा सिकं बुद्धि दुम्ह शत्रु हे ज्यू धका बुद्धं धया बिज्यागु खँ साब बाँला ताः। पिनेया शत्रुसिकं याक प्वालं पिहाँ वइपिं शत्रु ग्यानापु धया तःगु नं लुमंके बह जू। अथे धयागु पासा धयापिं शत्रु जुया पिहाँ वइगु सम्भावना दु। अज्यापिं नाप सतर्क जुया च्वनेमाः।

यगु थज्ु भीत पासा धयाम्ह माः। पासा मदेकं जीवन रसमय ज्वी मखु। चिमगागु तरकारी थें खः पासा मदुगु जीवन। बुद्धं धया बिज्यागु दु—"यस्स गामे सखा नत्थि यथारञ्ञं तथेव तं" अर्थात थः च्वनाथाय् पासा धयाम्ह मदुसा व थाय सून्यगु जंगल हे खः।

जि थन पासाया बारे गुगु जिगु बिचार प्वंकागु खः थ्व धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी या सदस्य ज्वी धुंका तिनि सीका थ्वीका कयागु खः। थन पालि भाय नं प्रयोग याना। थुपि शुक्रबार पतिकं अध्ययन गोष्ठी ज्वी बले बीडं च्वया थ्याक्या याना शिक्षा बिया च्वगुया आधारे च्वयागु खः।

बुद्धया जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति व
महापरिनिर्वाण जूगु २५१७
बुद्ध जयन्तिया उपलक्षे
सकल ग्राहक वर्गपिन्त
हार्दिक शुभकामना

कालु रेष्टुराँ
वटु
काठमाडौं

अरू देवताहरूलाई महामूर्ख—"देवता पन महामूल्हा" भनी अनुत्थकथाको मज्झिम निकाय अर्थ कथामा उल्लेख छ। यी सबै परम्परागत पुरानो संस्कार र अन्धविश्वासको लक्षण हो।

आज सम्म देवीदेवता सँग वरदान दिने शक्ति छ भन्ने विश्वास मानिसले गरी आइराखेको छ। त्यसर्थ कोही मन्दिरमा पनि पूजाआजा गर्न जाँदा केही वरदान मनमा नराखी जाँदैनन्। यसैलाई धर्म सम्झीराखेका छन्। कोही कोही यसरी वरदान माग्छन् कि –"हे भगवान! मलाई एउटा छोरा बक्स्योस्, छोरा नभई मलाई कसले नरकबाट उद्धार्छ इत्यादि। कसैले मन्दिरमा आई मनमनै प्रार्थना गर्छन्, "मैले पाँच लाखको वस्तु सरकारको आँखामा छारो हाली लुकाइराखेको छु जसरी हुन्छ मलाई बचाउनु होस। हे प्रभु! तीन महीना मात्रै बचाउन सकें भने पनि मलाई २ लाख नाफा हुन्छ, त्यसबेला प्रभुकहाँ बकसको सहित पूजा गर्न आउँनेछु, अस्तु।" यस प्रकार-पूजाआजालाई धेरै मानिसहरूले धर्म भनी मानी आइराखेका छन्।

बौद्ध दृष्टिकोणबाट देवीदेवताको मन्दिरमा गएर पूजापाठ गर्नु हुन्छ तर देवी देवताको भरोसामा बस्ने सिद्धान्त छैन। देवी देवताको नाममा वा धर्मको नाम लिई अन्याय, अत्याचार र शोषण गर्नु ठीक छैन। त्यसैले बुद्धले भन्नु भएको छ कि धर्म भनेको त डुंगा जस्तै हो यो खोलानाला तार्नलाई मात्र हो जहाँतहीँ बोकेर हिंड्नलाई होइन। "अत्ताहि अत्तनो नाथो" अर्थात आफ्नो मालिक आफूनै हो। कोही भरोसा हुँदैन आफ्नो खुट्टाले आफै टेक्ने कोशिश गर। आफ्नो खुट्टा आफैले टेक्नेसिक्नलाई सबभन्दा पहिले आफ्नो मननै बलियो पार्न पर्छ र आत्मविश्वास हुनुपर्छ। मन शुद्ध हुनुपर्छ। मन शुद्ध गरेर पूजा गर्नुपर्छ। बौद्ध साहित्य अनुसार शुद्ध धर्म त्यसलाइनै भनिन्छ जसले मानिसहरूको मानसिक र शारीरिक व्यवहार राम्रो बनाउँदै लैजान्छ। यस्तो धर्म मान्नु नै हाम्रो परम कर्तव्य हो। हामीले धर्म गर्नलाई बुद्धको अगाडि नै बस्नुपर्छ भन्ने छैन। यो कुरो बुझ्नलाई एउटा बुद्धकालीन घटना उदाहरण स्वरुप प्रस्तुत गर्नु उचित ठान्दछु।

गौतम बुद्धको समयमा वक्कलि भन्ने एकजना भिक्षु बस्न आए। उनी जहिले पनि बुद्धको सँगै बसेर बुद्धको मुख मात्र हेरिराख्थे। उसको विचार अनुसार दिनदिनै बुद्धको अनुहार हेरीराख्यो भने धर्म हुन्छ र पाप कट्नेछ।

बुद्धले एकदिन वक्कलिलाई सम्झाई भन्नु भयो "मेरो मुखमात्र हेरेर तिमीलाई कुनै पनि पुण्य प्राप्त हुँदैन। मैले दिएको जुन उपदेश हो त्यो आचरण गर अनिमात्र तिमी ठीक हुने छौ। यहाँ मेरो अगाडि नबस।" यति भनी बुद्ध अरु कुनै ठाउँतिर लाग्नु भयो। वक्कलि भिक्षुको बुद्धको मुहार हेर्न नपाएर साह्रै मन दुख्यो र मनमनै सोच्यो—"म भिक्षु भएको नै बुद्धको मुहार हेरीरहनलाई हो—तर बुद्धको नै मलाई माया छैन भने म बाँचेर के गर्ने। बरु म आत्मा हत्या गरेर नै मर्छु भनेर पहाडतिर लाग्के।"

उहिले बुद्धलाई नचिन्ने भिक्षुहरू पनि थिए। बुद्धको भनाइ अनुसार त "यो धम्मं पस्सति" जसले धर्मलाई देख्छ त्यसले बुद्धलाई र धर्मलाई पनि देख्छ।

बौद्ध धर्म अनुसार रोगीको सेवा गर्नुपनि एक धर्म हो। रोगी असहायी भएर दुःखी भइसकेकोलाई केही मद्दत दिएर उसको सेवा गरेर निरोगी तुल्याइ दिन सक्यो भने एउटा ठूलो धर्म हुन जाने छ। त्यसैले बुद्धले भन्नुभएको छ "यो गिलानं उपट्ठाति सो मं उपट्ठाति" अर्थात जसले रोगीको सेवा गर्छ उसले मेरो (बुद्धको) सेवा गरेको हुनजान्छ।

हामीले धर्म गर्‍यौं भनी रोगीको सेवा मात्रै गरेर

पनि पुग्दैन साथै बिवेक बुद्धि र स्वतन्त्र चिन्तन पनि हुनु पर्छ । सत्य र न्याय पक्षपाति धर्म हुनुपर्छ । आफ्नो स्वतन्त्र चिन्तनले राम्ररी बुझेर गरेको कामै मात्र ठाउँमा पर्छ नत्रभने बेताल हुन्छ । यसको तात्पर्य अर्काको हाहामा लागेर धर्म कर्म गर्ने होइन, कर कापले गरेको धर्म अधर्म हुनजान्छ । गौतम बुद्ध भन्नु हुन्छ कि जुनसुकैले जे भनेपनि, बुद्धले नै भने पनि आफ्नो स्वतन्त्र चिन्तनले नबुझेसम्म-- यो सत्य हो, ठूलो मानिसले भनेको हो, आफ्नो बाज्ये बराजुको पालो देखि चलेर आएको धर्म हो भनेतापनि बिश्वास गर्नु हुँदैन ।

त्याग चेतनालाई पनि धर्म भनिन्छ । त्यसो भनेर फेरि आफ्नो सम्पत्ति जम्मै धर्म कार्यमा राख या दान गर भनेको होइन । मानिसहरूमा सके ठूलो नसके सानु भए-पनि त्यागको भावना हुनु अत्यावश्यक छ । एउटा सानु कुरामा चित्त दुखाउने र त्याग्न नसकिनु मनुष्यमात्रको ठूलो कमजोरी हो । उदाहरणको लागि भनौं कि कुनै घरमा विवाहको निम्ता आएछ तर चुल्हे भनी लेख्न भुलेछ । त्याग चेतना नहुनेहरूको चुल्हे भोज भनेन भने चित्त दुखाउँछ र साथै क्रोधित भई निम्ताएकोठ ाउँमा जान नै छोडिदिन्छ । यस्ता सानासाना उदाहरणहरू धेरै मानिसहरूको घरमा गई बहुल्यौ भने धेरै पाउंछौं । हरेक घरमा त्याग चेतना हुनु अत्यावश्यक छ । त्याग चेतना ल्याउन सकेन भने धर्मात्मा हुन सक्दैन चाहे त्यो सम्यक दान गरीसकेको नै किन नहोस ।

धर्मको परिभाषा अर्को किसिमले भन्नु पर्‍यो भने कर्तव्य पालन गर्नेलाई पनि धर्म भनिन्छ । कर्तव्य भनेको के हो ? कर्तव्य भनेको आफ्नो जिम्मेवारीको काम नबिराइकन गर्ने; निश्चित समयमा सिध्याउने; आफ्नो र आफ्नो घरको काम विवेक बिचार पुर्‍याइ गर्ने हो । तर अर्कोले गरिहाल्छ भनी चुपलागेर बस्नु यो कर्तव्य होइन । काम गरीराखेको एकजनालाई मात्र जोत्न लगाएर आफू चाहिँ चूप लागेर बस्नु पनि कर्तव्य होइन र धर्म पनि होइन ।

धर्मको अर्थ नबुझिकन धेरैजसो मानिसहरू दिन दिनभर उपवास बसी देवी देवताको मन्दिरमा पूजा गर्न जान्छन, मन्दिरको परिक्रमा गरिरहन्छन् । यो त भ्रम मात्रै हो । मनुष्यहरूले यथार्थ धर्म नबुझेकोले यति ठूलो अलमल भइराखेको हो ।

बुद्धको शिक्षा अनुसार त यो संसार संघर्षमय हो । जन्मभएदेखि मृत्यु नभएसम्म बाँचिरहन गाह्रो छ । मन पर्ने संग छुटेर बस्नु पर्ने दुःख । मन नपर्ने सँग रहनु पर्ने दुःख । आफुले इच्छागरेको प्राप्त नहुँदा दुःख । रोगी हुने, बुढा हुने र मर्नु पर्ने दुःख भनेर निराश भएर चुप लागेर बस भनेर बुद्धले कहिल्यै पनि भन्नु भएको छैन । दुःख वा संघर्षमय जीवन कसरी र के कारणले भयो बुझ्नु पर्छ । कारण पत्ता लागेपछि त्यसलाई हटाउने मार्ग हेर्नुपर्छ । कारण पत्ता लगाएर मात्र हुन्न त्यसलाई निर्मूल पार्न सक्नु पर्छ । यही हो बुद्धले संसारलाई दिनु भएको अमर सन्देश । यस्तै कुराहरूको आधारमा नै बुद्ध धर्मको झण्डा फरफराइरहेको छ ।

"भिक्षुहरू, म दुइ कुरा मात्र सिकाउंछु दुःख र दुःखबाट मुक्ति" बुद्ध—संयुक्त निकाय

जातक बाखं

जूही वज्राचार्य

जातकया अर्थ जन्म सम्बन्धि जूगुलिं जातक बाखँया अर्थ जन्म सम्बन्धि बाखं जुल। जातक अनुसार भगवान बुद्ध बुद्ध ज्वी न्ह्यो बोधिसत्व धायका: न्यास: व न्येक: जन्म काल। थुकिया माने व मखु कि व हे छम्ह बोधिसत्वं पुनर्जन्म काका ख:गु। जातक बाखंया बोधिसत्व ला काल्पनिक मनू जक ख:। भिंगु व बांला:गु ज्या याइम्हेसित भीसँ ख:' धायथें हे जातक बाखंया छम्ह छम्ह बोधिसत्वयात नं बांला:गु, भिंगु व लोकहितगु ज्या या:गुलिं ,बोधिसत्व' धका: नां बियात:गु ख:। बोधिसत्व हे जक सिद्धार्थ कुमार ज्वीमा: धयागु नं मदु, सिद्धार्थ कुमार हे जक बुद्ध ज्वीमा: धयागु नं छुं नियम मदु। थन न्ह्याम्ह नं बुद्ध ज्वीफु – छं जुया: नं बुद्धत्व प्राप्त याय् फ:सा। अकिं जातक बाखँनय् न्ह्याबलें बोधिसत्व हे जक नायो जूसां भीसं जेम्स बॉण्ड (James Bond) प्याखँनय शौन कनेरी (Sean Connery) हिरो जुगुथें ताय् मज्यू।

जातक बाखं, बाखं हे जक ख:, इतिहास मखु। इतिहास स्वया: बाखं यक्व पा:। अय् धायवं तुं इतिहास जक सत्य बाखं धयागु फुक्क असत्य नं मखु। बाखं नं मनोरंजन ब्यूसा इतिहासं पुलावने धुंकूगु बा सिनावने धुंकूपिं मनुतय्गु डायरी ब्वीका क्यं। बाखंनय् साधारण मनूतय्गु चालचाल, संस्कृति स्वयात:सा इतिहासे छग्ह जक मनूया अफ: ला छम्ह त:धं धायके हुम्ह (High standard म्ह) मनूया जक ज्या खँया बयान दै। अकिं साहित्यय् दुथ्या:गु बाखँ जनताया सत्यगु इतिहास धात्थेंगु परिस्थितिया किपा ख:सा इतिहास जनताया मिखाय् धुलं छ्वाका मा:गु स्वया: अप्पो भिंका, बांलाका: स्वयात:गु छगू जीवनी ख:। अले नीन्यास: हैं न्हापा च्वयात:गु इतिहासय् नां, तिथि व चालचलन सत्य-गुलिं मेमेगु खँ असत्य ज्वीफु। बाखँनय् नां, पात्र व तिथि असत्य. काल्पनिक जूसां मेगु खं सत्य हे ख:। बाखं ब्वना: भीसं धायफु अबलय्या मनूतय् रहन सहन गन्या गु, वातावरण गन्या गु व विचार गन्या:गु।

अकिं बांखँ बाखँ हे ख:। अले जातक नं बाखं जूगुलिं थ्व छगू म्हाइपु छ्यगु साधनया नापनापं अबल्यया जनताया साहित्य नं ख:। मनूतयत ब्वाथ्वीक भिंगु व बांला:गु खँ कनेत छगू उदाहरण ख:। जातक, छगू बौद्ध नीति बाखंपुच:, मनूतयत पत्या:याकेया लागी साधारण मनूतय्गु जीवन घटना

कयाः स्वयातःगु छता दसु खः। थुकिया मुख्य उद्देश्य नैतिक शिक्षा प्रचार व बौद्धिक विकाश यायेगु खः। मेमेगु खं स्वयाः बाखं कनाः थ्वीकेवले मनूतय्‌सं गुलिखे अप्पो थ्वीका काइगु व याकनं नं थुइका काइगु जुयाः थ्व जातक बाखं पिहां वःगु खः।

बोधिसत्वं न्हापागु यासां बहुजन हितया लागी याइ, थः जक जीगु भिनीगु गबलें स्वइ मखु थ्व खँ जातक बाखँ नं धया च्वन। तर जातक बाखं च्वना स्वयबले गुलिखे खँ ज्वी हे मफैगु. पत्याः हे याय् थाकुगु नं दयकु। थुकियात पत्याः यायेगु व मयायेगु मखु कि छुं भचा विचाः हे याये माःगु छु। विचाः याना स्वःसा नेपोलियनं धाःथें ज्वी मफु धयागु छुं हे मदु थें च्वं। मीगु मिखां न्ह्योने जुया च्वंगु भियतनाम व अमेरिकाया युद्ध गथें मखु धाय्! थःगु देशया रक्षाया लागि दुगु फुकं त्याग यानाः च्वाः वंगु नं बहुजन हितया लागि हे मखुला? अकिं व हे नं छम्ह बोधिसत्व हे ला खः नि, गुम्ह थः देशवासीया रक्षाया लागि शत्रुया गोलि छाती फयाः सिना वन। छम्ह भिक्षुं देशे शान्ति ह्यूत थ थम्हंतुं मतचिकं लुनाः च्वया वन, क्रान्ति याना वन छु अयसा हालसाल हे जूगु थ्व खँ नं पत्याः मयायेगु ला? व ला बोधिसत्व हे जुया वन—छायधासा वयात बोधिसत्व धाय् लायक जुल—अले वया जीवनी छगू बाखं थें जुल।

★

Latest Varieties In Fancy Sarees
Ready Made Dresses
Cotton, Wollen, Silk, Nylon, Dress Materials
Wollen Suitings & Hosiery

AT FAIR PRICE

Limelight Trade Centre

Phone : { Shop : 11323
Residence : 21498

NEW ROAD
KATHMANDU, (NEPAL)

बुद्धयात म्हमस्युम्ह भिक्षु

सुश्री नानी हेरा शाक्य

बुद्धयात म्हसीके मफुमनु धकं बुद्ध धर्मयात थ्वीकेगु नं थाकु। बुद्ध धर्मे मन शुद्ध यायेगु आचा-रण [illegible] थाकेक मेगु छुं चर्या मदु। तर मनू-तयेगु संस्कार ख: पिने ख्वने दयेक छुं चर्याविधि यायेगु हे धर्म समझे ज्वीगु। नापं ख्वना ख्वँसे सिना नं मवं धका हाला ल्वाना च्वंनी, सीधुंका धर्म कर्म याना स्वर्गे छोयेगु कर्म याना च्वनी। दसले कुसा मदेका विचा: "घा:गु उवान थें जुया च्वम। बुद्ध धर्म अनुसारं पिने धर्म याना थें दुने नं मन शुद्ध ज्वीमा। म्हुतु यचु नुग: क्यु ज्वी मज्यू।

बुद्धयात म्हसीकेत पुलांगु संस्कार व विश्वास फुकं तोता छोयमा:। अथे धयागु अन्धविश्वासे च्वना बुद्धयात म्हसीके फइ मखु। छु ले पुलांगु संस्कार व अन्ध विश्वास धयागु? गथे कि पिहाँ वने तेका हाछिका वल कि पिहाँ वने मत्योहँ हाछि कालं गंक वन कि वना थाय् ज्या खँ सिद्ध जुइ मखु हँ। को ज्व:चिनिगु स्वय् मत्यो हँ, सर्प लँ त्वाल्हाइगु मभि हँ, [illegible] च्वनीगु अमंगल हँ, छुं मा: हनिगु स्वय् मत्यो हँ थुगि खँ फुक्क पुलांगु संस्कारया दसु जका [illegible] मखु। थ्व अन्ध विश्वास जक ख:। छुं नं ज्या यायवले मद्द क विचा: याना याय् फत कि न्हापांको हाछिका [illegible] छुं मखु। [illegible] लक:सा सर्प लँख्वा ल्हासा छुं ज्वी मखु। [illegible] निसें अन्धविश्वासे च्पुना च्वन, [illegible] सर्प लँ [illegible] ल्हायुवं—का! मजिक, सर्प लँ त्व: [illegible] मन ग्यात, मन स्यंकल आले ज्या नं स्यन, [illegible] जुल। मीसंथ्यगु मन कात [illegible] यंका मन शुद्ध व स्वच्छ थाये फत [illegible], अन्धविश्वास या खँ न्यँकीपिं हे मीगु पुनाले मखुसा [illegible] विचार व कुसंस्कार मनं वइ? [illegible] पुलांगु मभिगु आनी बानी, कुसंस्कार दतले बुद्ध व बुद्ध धर्मयात म्हसीके फइ मखु।

बुद्ध धर्म अन्धविश्वासया धर्म मखु। न बाहिरी आडम्बरया धर्म ख:। थ्व जा शुद्ध [illegible] या धर्म ख:। थ्व थ्व:गु [illegible] मा गु धर्म मखु [illegible] ख:। मनूत घा:सा पिने ख्वने दयेक छुं [illegible] यायेगु हे धर्म भापा च्वनी; [illegible] वथ्वा [illegible] सीधुंका [illegible] जन्मे सुख सीगु इच्छां धर्म कर्म याना च्वनी। तर सीधुंका छु जुइ, गन जन्म का: [illegible] छु जुया जन्म ज्वी धंगु सुनां छु स्यु थौं तक सुनानं धाये मफुनि। बुद्धं

थज्यागु खँय् शास्ता तया बिमज्याः। बुद्धं ला थुलि धया बिज्याः कि थःथःगु आचरण कथं, भिंगु ज्या याना भिंगु फल दइ। मभिंगु यात धाःसा बाँ मलागु खँ न्यने माली दुःख ज्वी। थ्व ला साब मनासिकगु खँ खः। बुद्धं थ्व जन्मनं ताले लाके माः अले तिनि सुगतिया खँ वै। थ्व खँ थ्वाः थुइकेत उदाहरण स्वरूप मालुंक्य पुत्र भिक्षुया घटना छगू न्ह्यथनेगु उचित खना।

मूल मालुंक्य पुत्र धयाम्ह भिक्षु जुवंगु हे थ्व संसार नित्य ला? लोक अस्थायि ला? थ्व संसार थाःगा दु ला? शरीर व आत्मा छगू न तुं ला? शरीर मेगु हे प्राण मेगु हे ला? सीधुंका मनू हानं जन्म ज्वी ला? सीधुंका हानं जन्म काइ मखु ला? इत्यादि खँ सीकेत हँ।

छन्हु मालुंक्य पुत्र भिक्षु याकःचा बिचाः याना च्वन—बुद्धं जि इच्छा यानागु खँ स्पष्ट रूपं कना बिमज्याः। आः जि हे बुद्ध याथाय् वना न्यने मनू सीधुंका जन्म काइ ला कि काइ मखु। बाँलाक खँ मकन धाःसा भिक्षु मजूसे छेँ वने।

थथे मती तया बुद्धयाथाय् वना वया इच्छा जूगु संसार गपाय् न्हं मनू सीधुंका हानं जन्म काइ मकाइ बाँलाक कना बिज्याहुँ धका न्यन।

वयागु खँ न्यने धुनेवं बुद्धं धया बिज्यात—व, मालुंक्य, जि छंत थ्व प्रश्नया उत्तर बिइत भिक्षु याकागु मखु, न छं जित धाः छु भिक्षु जू वयागु थुपि खँ सीकेत। थ्व खँ जिगु पाखें न्यने धका वाकाः नं तयेम्वाः। छं बुद्ध धर्मयात छु समझे जुया च्वना? छं बुद्ध धर्मया अर्थ हे मथू। मनू सीधुंका हानं जन्म काइ मकाइ धयागु खँ भिक्षु जीवन हना यंकेत छुं फाइदा मदु।

मालुंक्य पुत्र, छंत उदाहरण छगू कने। छुं छम्ह मनूयात अज्ञात व्यक्ति बाणं कयेका हल। वयात घाः जुल। वयात पासापिसं वैद्य याथाय् यंकल। अले वैद्यं धाइ— "गुबले तक्क बाणं कयेका हःम्ह मनू पत्ता लगे ज्वी मखु अबले तक बासः याये मखु" तर बाणं कयेका हःम्ह माः बना च्वंतले थुखे बाणं कःम्ह मनू सीधुंकी। अकिं न्हापां याये माःगु ला बाण लिकया घाले वासः नि यायेमाः। अनं लिपा तिनि बाणं कयेका हःम्ह सु धयागु पत्ता लगे या। उकिं सीका का मनू सीधुंका जन्म काइ मकाइ हाला च्वनेगु खँ मूर्खता खः।

बुद्ध धर्म गम्भीर थें तुं सरल नं जू। तर थ्व खँ मालुंक्य पुत्रं मथू। व असन्तुष्ट जुया गृहस्थ जुवन। अस्तु।

छिकिपिन्त लोगू, बांबां लागु व न्ह्रून्ह्रूगु

चस्मा का भासँ

छिकिपिनि

सगरमाथा अप्टिकल्स

भोटाहिटी, काठमाडौं।

"अंध्यारोबाट उज्यालोतिर जाने"

रोहितबहादुर.

मानिसको जीवनमा अनेक ठूलो ठूलो घटनाहरू भइ रहन्छन्। संयोगवश कहिले मानिस ज्यादै नै धनीको कोखमा जन्म हुन्छन् र कहिले ज्यादै नै गरीबको कोखमा जन्म हुन्छन्। मानिसहरू धेरै प्रकारका हुन्छन् कुनै ज्यादै नै धनी भएता पनि उसले धर्ममा (सत्य र कर्तव्यमा) वास्ता नै गर्दैन र कुनै ज्यादै नै गरीब भएता पनि, उसले परस्पर सहयोग गर्ने धर्ममा पुरा विश्वास राखी कर्तव्य पालन गर्दछ।

यदि कुनै मानिस संयोग वश अथवा परिस्थितिवश जातमा पनि ज्यादै नै नीच र ज्यादै नै गरीबको कुलमा जन्म भयो र उनीहरूलाई एक छाक खानुलाई पनि पुग्दैन, तर उसले सम्झन्छ "पहिले पनि मैले धर्म नगरे र अहिले यति दुःख भोग्नु पऱ्यो" तर अहिले त म जसरी भएपनि प्रयत्न गर्छु, मेहनत गर्छु, कर्तव्य पालन गर्छु भन्ने मनमा राखेर, बुद्ध, धर्म र संघ प्रति विश्वास राखी अनेक दुःख सहेर, अल्सी न मानि जुनसुकै कुरामा पनि परिश्रम गर्छ भने त्यो मानिसको जीवन सुखमय हुन्छ। जस्तै— कुनै एक जना गरीब मानिसले एउटा सानो जागिर पायो, तर उसको जात पनि नीच हुन र गरीब हुनाले कसैले पनि मन पराउदैन, तर उसले त्यो जागीरलाई राम्ररी परिश्रम गरेर कर्तव्य पालन गरी मान बढाउन खोज्दछ भने, त्यो मानिस नीच जातको र गरीब नै भएता पनि उसले परिश्रम गरेको हुनाले त्यो जागिरबाट मान बढ्दै गएर उच्च स्थानमा पुग्दछ र पछि, उसलाई ठूलो ठूला उच्च कुलको मानिसहरूले पनि मान्नु पर्ने हुन्छ। यस प्रकार उसको जीवन आनन्द र सुखमय भइ बित्दछ। मानिसलाई फेरि परिश्रम भए जस्तै असल मानिसहरूलाई सज्जनहरूको संगत आवश्यक पर्दछ। कुसंगतले आफुमात्रै बिग्रेर जाने होइन उसले अरूलाई पनि हरतरहले बिगार्न खोज्दछ। खराब संगतले गर्दा कतिधनी कङ्गाल भएको, कति बहादुर कायर भएको, कति मेहनति अल्सी बनेको, कति सज्जन दुर्जन बनेको घटनाहरू हाम्रो जन-जीवनमा प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ। सत्संगतले नै मानिसहरू धनी, गरीब, मूर्ख विद्वान हुन्छन्। त्यसैले हामीहरूले सत्संगत असल मानिसहरूको गर्नु पर्छ। असंगत खराब पर्नाले धेरै मानिसहरूले दुःख पाएका छन्।

त्यस्तै अरू मानिसहरूलाइ बारंबार सहयोग गर्नुपर्छ। धनले नभएपनि आफ्नो शारीरिक परि-

श्रमले । परस्पर सहयोग नभएपछि कुनै साधारण काम पनि सफल हुन सक्दैन ।

मानिसहरूमा त्याग चेतना हुनु पर्दछ । त्याग चेतना भएन भने घरमा अर्थात जुनसुकै ठाउँमा पनि झगडा भईरहन्छ । जस्तै — घरमा दाजुको कोट भाइले लाएर गयो तर दाजु त्यस बेला बाहिर गएको थियो, जब दाजु चाहिं घर आइपुग्यो र भाइले कोट लाएर गएको थाहा पायो । अनि उ रीसले झोक्कीनु थाल्यो । जब भाइ घर आयो अनि उनीहरूको बिचमा झगडा हुन्छ । यस्तो झगडा भएको दाजुको त्याग चेतना नभएर हो, त्यस कारण मानिसको जुनसुकै ठाउँमा पनि त्याग चेतना हुनु पर्छ, त्याग चेतना भएको मानिसको जीवन सुखमय हुन्छ र अंध्यारोबाट उज्यालो तर्फ गएको पनि पाउछन् ।

यस्तै मानिसहरूले आफ्नो कर्तव्य पालन गर्नु आवश्यक छ । हामीले, मन, वचन र शरीर-लाई वशमा लिनु पर्छ, यो पनि एउटा कर्तव्य हो । र आफूलाई पनि हित हुने, अरूलाई पनि हित हुने कामहरू गर्नु पर्दछ । संसारमा धेरै मानिसहरू दुःखी र गरीब कुलमा जन्म लिएता पनि उनीहरूले धेरै जनताको र समाजको सेवा गरेर महान भएका छन् । उदाहरणको लागी भारतमा अम्बेडकर नामको अछूत कुलमा जन्म भएर, राम्रो अध्ययन गरी बौद्ध भयो र उनले धेरै तलको जात र गरीबहरूको दुःखमय जीवनलाई बुद्ध-धर्मको माध्यमद्वारा उठाई दियो । [illegible] जस्ता [illegible] भएता पनि उनको परिश्रम र [illegible]ले गर्दा ठूल ठूला र धनी उच्च जातिले पनि उहाँलाई आदर सम्मान गर्दथे । यसबाट हामी-ले थाहा पायौं कि जन समाजको सेवा गर्नु हाम्रो कर्तव्य हो र धर्म पनि हो । समाज सेवाले गर्दा हामी पनि अंध्यारोबाट उज्यालो तिर जान सक्छौं । परि-श्रम गरेर असल काममा लाग्नु सक्यौं भने हामी सुखपूर्वक जीवन बिताउन सक्छौं ।

❀

२५१७ वैशाख पूर्णिमाया
शुभकामना

बिजुलि मार्का चिम च्याका छ्येँ म्हःम्हः धायेकेत जिमिथाय् म्हासँ । म्हाय्कं मं थेंक हे जिमिसं बिया च्वनागु दु ।

लक्ष्मी इलेक्ट्रिक एण्ड ट्रेडिङ कं
असन, धालासिको

"म्हुतु यचु नुगः वचु"

सुश्री मथुरा शाक्य

बुद्धं मंगल सुत्रे धया बिज्यागु दु—

असेवना च बालानं पण्डितानं च सेवना ।
पूजा च पूजनेय्यान एतं मङ्गल मुत्तमं ॥

अर्थात असत्पुरुष पिनिगु संगत मयायेगु पण्डित सज्जन पिनिगु संगत यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।

थ्व बुद्ध बचन धात्थें नं कल्याण कारीगु खः । संसारे यक्वं थज्यापि मनूत दु पिनें सोजा दुनें लुच्चा । ख्वा व चाला बाँला धका सत्संगत याये लाई वं क्वाना बिइ । पसले छुं वस्तु-न्या वनेबले बाँलाक मस्वयेकं कया हये मज्यू मभिगु चीज जुया च्वने धः । अथे हे मनूत नं क्वाय् यःपिं दु । मी छगू धापू व उखान दु – 'ख्वा बाँला चाला बाँमला" ।

उकिं बुद्धं धया बिज्यागु आश्रय याय न्हः मनू म्हसीके फयकेमाः । बुद्धं मनू म्हसीकेगु ताःचा प्यपु क्यना बिज्यागु दु—

(१) आश्रय याना मनूया चरित्र म्हसीके माः । अच्या गाक्क हे आश्रय याये माः

(२) व्यवहार स्वया वयागु पवित्रता सीका कायेमाः । छन्हु निन्हु जक्या व्यवहारं मखु । तन्हु मछि वयागु व्यवहार सोयेमाः ।

(३) छलफल याना मनूया प्रज्ञा सीके माः गुकथं वं लिसः बी । अले व बुद्धि दुम्ह खः मखु सीके फइ ।

(४) आपत विपत ज्वीगु बखते वयागु चित्त शक्ति बःला मला सीकि । छुं जुल धायेवं आः गथे याये धका मग्यासे बुद्धि ज्या काइम्ह खः मखु सीकि ।

थ्व प्यंगू मंत्र मनू म्हसीकेत साब ज्याय् खेले दु ।

मीसं ख्वा बाँला धका काचाक व मनू नाप आकर्षित ज्वी अले लिपा वं क्वाना बिइ । व पापी जुया नं भिम्ह धायेकेत धर्मया भेष कया च्वनि । अले मनूतसें वयागु तपस्वीपने भुले जुया पासा समझे ज्वी तर ठगे याइम्ह जुया च्वनी । जीवन तकं बरबाद याना बी । उकिं खः बुद्धं धया बिज्यागु "न वण्णरुपेन नरो सुजानो" अर्थात रूपरंगं मनू म्हसीके अःपु मजू । गाक्कं हे नापं च्वना सत्संगत यायेमाः । अले तिनि मनू भिम्ह खः मखु सीका काये फइ ।

थ्व खँ थ्वीका बीया लागी मक जातक बाखँ छपु न्ह्यथने तेना । थ्व बाखनं बाँलाक सी दु म्हुतु यचु नुगः वचु पिसं भि याइ मखु ।

न्हापाः न्हापाया खँ खः । बोधिसत्व कुथ

देवता जुया छथाय् पुखुसिथय् छमा सिमाय च्वं च्वन। अन पुखुली न्या यक्को दु। वा मवोगुलिं लः सुना वना च्वन।

अबले व्वह छम्ह न्या नयेगु मती तया पुखु सिथे भुग्लु च्वं च्वन। न्या तसें व्वह नुगः मछिका च्वंगु कारण न्यन। व्वह नं धाइ— छिमिगु दशा [illegible] नुगः मछिका च्वनागु खः। छिपिं सकलें सीन। छिमिसं जित विश्वास याःसा जि लः यक्व दुगु तःधंगु पुखुलि यंका बिइ।

न्यातसें धाइ व्वह धयामेसिनं नं न्यातयेत बचे याइ ला ?

व्वह नं धाइ— जि शील पालन याना च्वनाम्ह। न्हापा यक्व न्यात नया पाप याये धुन। आः जि धर्म च्वं च्वना। न्यातसें व्वहया म्हुतु यचु नुगः वचु धयागु खँ मस्यु। खः धका विश्वास याना छम्ह छम्ह याना व्वहयाथाय् वनी। व्वह नं छम्ह छम्ह याना ज्वना बोधिसत्व दुगु सिमाय् यंका नया बिइ। बाकि दनि कःलि छम्ह। व्वहया वयात नं नयेगु मती तयः पुखुलो वना धाइ, ए कःलि छ छु आमकनंतुं सी मास्ति वल ला ?

कःलि धाइ जि नं थन च्वने मास्ति मवो। जित नं लः यक्व दुगु बाँलागु पुखुलि यंका ब्यु। कःलि स्यु वं न्यात फुक स्याना नये धुंकल धयागु। व्व यात जि स्याना बिइमाः। कःलि व्वह यात धाइ— जित छं ज्वने मछि। कुतुं वन कि जि सी। अकि कःलि विचाः याना धाइ कि वयागु ल्हाति व्वहया गःपः ज्वने दुसा जक वने। मखु सा वने मखु, व्वहया छुं शंका मजुया ज्यू धाइ।

व्वह नं कःलि यात नं सिमा कापि यंकी। अले कःलि पाजु धका सम्बोधन याना धाइ— पुखु पाखे मवंसे छाय् सिमाय् वनागु ? बोहनं न्यातयेगु क्वेँ दों क्यना धाइ— न्यातयेगु गुगु गति जुल व हे गति छंगु नं जुइगु जुल।

कःलि धाइ— न्यात मूर्ख जुया थःत नका च्वन, तर जि ला मूर्ख मखु धका धाधां बोहया गःप न्याक्क कत्ताक ज्वना बिइ। व्वह मिखा खोबि वयेका ग्याना ज्यान छता कायेमते छंत पुखुली यंका बिइ धका कःलि यात पुखु सिथे तया यंका बिइ। अन थ्यने मात्रं कःलि बोहया गःप चामा थः पुखुलिइ दुहाँ वनिइ।

थ्व घटना खना बोधिसत्वं [illegible] साधुकार बिया थथे—

नाच्चन्तनिकतिप्पञ्ञो निकत्या सुखमेधति।
आराधेति निकतिपञ्ञो बको कक्कटकामिव॥

अर्थात कपटी बुद्धिद्वारा सदां जय ज्वी मखु, सदां सुख ज्वी मखु। कपट बुद्धि याःगु कर्मया फल थःमं हे छन्हु अवश्य भोग याय मालि। गथे कःलिया पाखें बोहनं भोग याये माल। ★

जिमिथाय [illegible]

बाँला लागु अनेक किसिमया बालागु फिलिप्स रेडियो व ट्रांजिष्टरया लागी लुमंका बिसँ

फ्राइस अफ रेडियो
न्हू सडक
फोन नं. ११८०५

कोण्डन्य

सुश्री मोता बतिया

सिद्धार्थ जन्म जुया न्यान्हु दुखुनु, नां छुइगु उत्सवयात। उखुनु राजदरबारे सच्छि व च्याम्ह ब्राह्मणत निमंत्रित यात। उकी मध्ये च्याम्ह ब्राह्मणत शरीर लक्षण स्वया भविष्यवाणी याये फुपिं विद्वान्पिं जुया च्वन। न्हेम्ह ज्योतिषु तेसं सिद्धार्थकुमारया लक्षण स्वया पतिं निपतिं धस्वाका धाल— थ्व राजकुमार जुजु जुसा छम्ह तधंम्ह चक्रवर्ति जुजु हे ज्वी कि बुद्ध ज्वी। तर च्याम्ह मध्ये दकसिबे कोकालिम्हेसिनं मछाया म्हय् महापुरुष लक्षण खना धाल— थ्व सिद्धार्थ कुमार अवश्यनं छ्यें च्वनीमखु बुद्ध हे ज्वी। थ्व दकसिबे कोकालिम्ह ब्राह्मण खः कोण्डन्य। थ्व ब्राह्मण खः दकले न्हापां भिक्षु जूम्ह बुद्धया शिष्य।

कोण्डन्य कपिल वस्तु लिक्कसं द्रोणवस्तु धयागु गामे बुद्ध सिबे न्हापा जन्म जूम्ह खः। साबनी ब्राह्मण कुलयाम्ह खः। व तःधिक ज्वी वं त्रिवेद पारंगत जुल, ज्योतिष शास्त्रे पक्काम्ह जुल। नां छुइगु उत्सवनिसें सिद्धार्थ कुमारं गुबले गृहत्याग याइ धका पिया च्वन। बोधिसत्व सिद्धार्थ गृहत्याग यायें त्यबले निता खँ न्हाना भविष्य वाणी याःपिं न्हेम्हं ब्राह्मणत सी धुंकल। कोण्डन्य अमि कायपिंत थ्य् वना धाःवन — बोधिसत्व सिद्धार्थ गृहत्याग यानाः, झीपिं नं वस्पोल नापं नु। प्यम्ह जक नापं वनेगु राजी जुल।

कोण्डन्य व मेपिं प्यम्ह ब्राह्मण वप्प, भद्दिय, महानाम, अस्सजी पंचवर्गीय ऋषि जूवन। बुद्ध गयाया लिक्कसं उरुवेल धाः थाय् खुद तक घोर तपस्या याये धुंका सिद्धार्थ कुमार नसा नया स्वास्थ्य ठीक यायेगु शुरु याःबले बोधिसत्व तप भंग जुल, आः सिद्धार्थ बुद्ध ज्वी मखुत नापं च्वना खैमखुत धका तोता इसिपतन मिगदाय (मृगदावन सारनाथे) वन।

सिद्धार्थकुमारं अवश्य बुद्ध ज्वी धका भविष्य वाणी याम्ह कोण्डन्यं आः बुद्ध ज्वी मखु धका तोता वन। थःगु भविष्यवाणी थःत हे विश्वास मजुल।

सिद्धार्थकुमार बुद्धत्व प्राप्त याना बुद्ध ज्वी धुनेवं मृगदावन सारनाथे बिज्यात। अन न्हापां तापाकंनिसें तप भ्रष्टम्ह सिद्धार्थ कुमार वल, वयात स्वागत नं याये मखु धया च्वंपिं, बुद्ध जक न्ह्योने थ्यनेवं थथःगु प्रतीज्ञाय् च्वने मफुत, माःगु स्वागत सम्मान यात।

बुद्धं न्हापां हे पंचवर्गीय भिक्षुपिन्त (पठम देसना) उपदेश याना बिज्यात। व देसना धर्म-चक्र प्रवर्तन सूत्र नामं प्रसिद्ध जुया च्वंगु दु।

उक्त सूत्रे निता तोतेमाःगु खँ दु— शरीर-

थाल दुःख च्वीगु च्वानं याये मज्यू, थक्को मोज यायेगु विलासिता जीवन नं मज्यू। कामतृष्णा (न्ह्याक्को दुसां मगागु लोभ चेतना) भव तृष्णा (हानं जन्मकाः वनेगु आशा) विभव तृष्णा (हानं जन्म काइ मखु मोजयाये फक्को मोज याना सिना वनेगु आशा) थ्व स्वतां तोता छ्वोया सदाचार जीवन हनेगु स्वयेमाः।

थ्व बुद्धया प्रथम उपदेश न्यना कोण्डन्यया मिखा दत हँ मतलब धर्मयात थ्वीकाक थुल। धर्म थूम्ह जुया अञ्ञा कोण्डन्य नां जूवन। थूम्ह कोण्डन्य धका प्रसिद्ध जुल।

अञ्ञा कोण्डन्य भिक्षु जुया न्यान्हु दुखुनु मेपिं प्यम्हसित भिक्षु याना अनत्त लक्खण (अनात्म-लक्षण) सूत्र देशना याना बिज्यात। थ्व सूत्र न्यना न्याम्हं अरहन्त जुल।

लिपा जेतवन विहारे बुद्धं घोषणा याना बिज्यात भिक्षुपिं मध्ये थकालिम्ह अञ्ञाकोण्डञ्ञ खः। बुद्ध स्वया न्ह्यापा हे परिनिर्वाण जुया बिज्यात।

—❁—

२५१७ औं बुद्ध जयन्तिको

सुखद उपलक्षमा

समस्त नेपाली प्रति

मंगल कामना

कर्नर लज

ह्युमत टोल, फोन नं. १३४८४

भावनाको पाँच शत्रु

श्री मोहनकाजी ताम्राकार

जीवन निरर्थक होइन सार्थक हो। मानिस प्राणि मात्रमा सर्व श्रेष्ठ जीव मानिन्छ। हामी सामाजिक प्राणि भएको हुनाले हाम्रो निमित्त पशु-पंछिहरूलाई सरह केवल खाने पिउने र सुत्ने मात्र सपर पुग्दैन। हाम्रो मनमा कैयन इच्छा आकांक्षाहरू कुँवामा पानी उम्रे र आ ए जस्तै आइरहन्छन। अनि ति इच्छा तथा आकांक्षाहरू साकार गर्न हामीले विभिन्न प्रकारको कार्यक्षेत्रमा पाईला टेक्नु पर्दछ।

कार्यक्षेत्रमा लाग्ने बित्तिकै इच्छाहरू साकार हुँदैनन्। आफ्नो काममा दत्तचित्त हुनु पर्दछ अर्थात बौद्ध भाषामा भन्ने हो भने ध्यान गर्नुपर्दछ।

ध्यान गर्न सजिलो छैन। किनभने ध्यान भावनाको बाटोमा लाग्दा हामीले कयैन शत्रुहरू संग सामना गर्नुपर्दछ।

बुद्ध धर्ममा ध्यानको महत्व अति महान छ। ध्यान गर्दा साधारण तया दुइ प्रकारका शत्रुहरू संग सामना गर्नुपर्दछ।

१. बाहिर शत्रु अर्थात लौकिक जगतमा देखापर्ने — मानिसको मानिस शत्रु. मानिसको पशुपछि शत्रु आदि आदि।
२. आन्तरिक शत्रु अर्थात मन शत्रु

भगवान बुद्धको भनाई अनुसार ध्यानको बाटोमा बाधा पुऱ्याउन आउने उपरोक्त दुइ प्रकारका शत्रु मध्ये मन शत्रु नै बढि डरलाग्दो हुन्छ। तर हामीले ध्यानको अभावमा अपरिपक्व विचारले बाहिय शत्रु बढि भयानक सम्झिरहन्छौं। वास्तवमा मानिसको निमित्त मन शत्रु नै भयायक छ यस्तो कुरा बुझ्न सजिलो छैन। कसैले कसैसित सोध्दैमा अथवा धेरै पढ्दैमा आफ्नो हृदय भित्र लुकिराखेका मन रूपि शत्रुलाई देख्न सक्तैन। यसको लागि हामीमा ध्यान भावना हुनुपर्दछ। किन भने ध्यान नै एउटा यस्तो शक्ति शालि उपाय हो जसको मदत द्वारा हामीले आफ्नो हृदय भित्र रहेका शत्रुलाई अगाडि ल्याउन सक्तछौं अथवा देख्न सक्तछौं अनि त्यो शत्रु उपर विजय प्राप्त गर्न पनि सक्तछ।

बौद्ध दर्शन अनुसार भावनाको पाँच जना शत्रुहरू छन—

कामच्छन्द :—

मानव जीवनमा कहिले काहिं म यसो गर्छु उसो गर्छु, यो काम गर्छु, यस काम द्वारा बढि रूपियाँ कमाउँछु भनि मनमा कल्पन हरू भइरहन्छ। यस्तै मानव जिज्ञासा द्वारा म ध्यानमा बसि ध्यान लाभ गर्छु। अनि साधारण मानिसहरू भन्दा म केहि माथि पुगिसकेको हुनाले म मान्ने पात्र हुने

छु । यस्तो प्रकारको शत्रुलाई कामच्छन्द भन्दछ ।

कामाच्छन्दको बारे बौद्ध वाङ्मयमा समावेश भएका एउटा सानो कथा उद्धृत गर्न चाहन्छु ।

एक दिन सङ्गारव भन्ने ब्राह्मण भगवान बुद्ध बसिरहेको ठाउँमा गए । उनले आवश्यक कुशल वार्तालाप गरिसकेपछि भगवान बुद्धसित यस्तो प्रश्न गरे — भो गौतम धेरै समय पहिले देखि वेद पाठ गरि रहँदा पनि सम्झि रहन सक्तिन । यसो हुनाको कारण के हो ? भगवान बुद्धले उत्तर दिनु भयो — हे ब्राह्मण संसारमा जुन मानिसको चित्त कामगुणमा अल्झी रहन्छ, फेरि उत्पन्न भएको कामरागलाई वशमा राख्ने उपाय थाहा पाउँदैन उसले आफ्नो हित हुने पनि थाहा हुँदैन । अर्काको हित हुने पनि थाहा हुँदैन । यसको कारण हो त्यो व्यक्ति संग भइरहेको कामच्छन्द । त्यो भावनाको पाँच शत्रु मध्ये सब भन्दा पहिलो शत्रु हो ।

व्यापाद :—

कहिले काँहि हामी कार्यक्षेत्रमा लागि रहँदा बिच बाटोमा बाधा पुर्‍याउन आउने शत्रुहरूको सम्झना हुन्छ अनि हाम्रो मनमा प्रतिशोधको भावना आकुल भई यसो भन्न मन लागेर आउँछ — उसलाई क पछाम । यसरी सहनशीलताको अभावमा अरूलाई बिगार्ने चित्त उत्पति हुनेलाई 'व्यापाद" भन्दछ ।

थीनमिद्ध :—

अल्छिको पिण्ड भई वर्तमान समयलाई नचिनी गर्नु पर्ने कामलाई त्यसै बेवास्ता गरि पन्छाइ राख्ने प्रवृतिलाई थीनमिद्ध भन्दछ अर्थात ध्यान गर्दा छिनछिनमा आलस्य भएर आउँछ, थकाइ लाग्दछ र उकुस मुकुस हुन्छ । ध्यानागारबाट उठेर जान मन लाग्छ । त्यस्तै हामी अध्ययनमा लाग्दा कसाइ लागि निन्द्रो लागेर आउँछ । अनि यति पाँदै छिन पढन हतार भनि शारीरिक तथा मानसिक रोगले सताइ रहनु पर्ने "थीनमिद्ध" हो ।

उद्धच्च कुकुच्च :—

चित्त अस्थीर वा महत्वाकांक्षि हुने र पछुताउनु पर्नेलाई उध्दच्च कुकुच्च भन्दछ । ध्यानमा बसि रहँदा हामीमा कहिले काहिं आत्माभिमानी उत्पन्न भएर आउँछ । त्यसो हुँदा हामीलाई यस्तो लाग्दछ कि मैले पहिले भन्दा धेरै ज्ञान उपलब्ध गरिसकें भने जस्तो आफूलाई गौरव लाग्दछ । त्यस्तै विद्यार्थीहरू परिक्षा पास गर्छौंला, अनि जागिर खाउँला अनि क्रमश उच्च वहोदामा जाउँला, धेरै रूपियाँ कमाउँला र शारीरिक तथा मानसिक सुख भोग गर्छौंला भनि मन चन्चल भएर आउनेलाई उद्धच्च भन्दछ ।

आलस्य वा चित्त भ्रान्तिको कारणले गर्दा समयमै पढन नसकेर वा ध्यान भावना गर्न नसकेर यतिका समय बिताई सकें तर प्रयत्न सफल हुन सकेन भनि पश्चाताप गर्नु पर्ने लाई 'कुकुच्च" भन्दछ । त्यो पनि अत्यन्त भयानक शत्रु हो । त्यसकारण हामी यस्ता शत्रुको मार देखि बच्नको लागि बितिसकेका कुराहरू तथा घटनाहरूलाई बिर्सी वर्तमान समयलाई चिन्नु पर्दछ यसलाई विपश्यना भावना भन्दछ ।

शंका :—

हाम्रो जीवन असफल हुने मुख्य कारण एउटा शंका हो । शंकाले गर्दा हाम्रो मन अस्थीर हुन्छ चित्त भ्रान्ति हुन्छ, क्रोध बढ्छ, चाहिंदो नचाहिंदो शंका गरी आफू भन्दा मान्यजन, ठूला बडा, गुरुहरू उपर लान्छना लगाउन मन लाग्छ । यसको मुख्य कारण शंका रूपि शत्रु हो ।

भावनाको यी पाँच शत्रुलाई हटाइ जीवन सुखमय तथा उज्वलमय बनाउन बुद्ध धर्ममा लागि आफै संलग्न हुन सकिनुपर्छ । भगवान बुद्धको दिव्य उपदेशहरू ग्रहण तथा मनन गरी ध्यान भावनामा दत्तचित्त हुनुपर्दछ । अस्तु ।

"कल्याण मित्र"

श्री कृष्णभक्त डंगोल

संसारय् गुलि नं मनूत दु अपि सकलं समाजय् हे च्वना च्वन। सु मनू समाजं अलग जुया च्वने फइ मखु। मनू छम्ह सामाजिक प्राणी खः। मनूया जीवन भिना वइगु व स्यना वनीगु मनूतेगु आश्रय अनुसारं खः। मतलब मनू समाजय् जक च्वनां मगाः। भिंपिं पासा नं माः। समाजय् च्वनेबले कल्याण मित्र म्हसीकेमाः। पासा जक थयां मज्यू। च्वाकु क्यना भुजि लाइपिं दु।

कल्याण मित्र गज्यापिन्त धाइ ले? गुम्ह पासा च्वाले म्ह्योने जक न्हिला खँल्हाइ ल्यूने चुकू ताः ज्वी वयात कल्याण मित्र धाइ ला? धाइ मखु। सु मित्र ध्यबा दइबले जक विचाः याइ, मजिया वनीबले पुसे याइ मखु वयात कल्याण मित्र धाइ ला? धाइमखु। छु ले मभिंगु ज्या यायेत जक उत्साह बिइम्ह कल्याण मित्र ज्वी ला? कदापि ज्वी मखु।

१) कल्याण मित्र थज्यापिन्त धाइ गुम्हस्या पासाया दुःख ज्वी बले तुगः मस्यासे गुहालि व उपकार याइ।

उदाहरणया लागी धायेनु कि छगू देशय साप मिले जूपिं निम्ह पासापिं दु। अपिं मध्ये छम्ह धनीम्ह मेम्ह गरीबम्ह जुया च्वन। छन्हु गरीब मेस्या मां म्हमफयकल। व थः मां यात वैद्य याथ[illegible] क्यने यंकल। वैद्यं धया हल तुरन्त थुगु वासः [illegible] माल। मखुसा म्वाइ मखु। वयाके व वासः न्या[illegible] ध्यबा मदु। व धनीम्ह पासा याथाय् वना सहाय[illegible] फ्वन। व धनीम्ह पासां थः पासाया मां नं थः [illegible] भाःपा वासः न्यायेत माःगु ध्यबा बिल। वया [illegible] बचे जुल। थुकथं उपकार याइम्ह पासायात कल्या[illegible] मित्र धाइ।

२) गुम्ह पासां सुखय् नं दुःखय नं सम[illegible] रूपं विचाः याइ वयात कल्याण मित्र धाइ। उदा-हरणया लागी धायनु कि छथाय् निम्ह पासापिं [illegible] निम्हं सेठया कायमस्त। छन्हु छम्ह पासाया छ[illegible] द्रव्य सम्पत्ति खुया यंकल। धनीम्ह पासा ग[illegible] जुल। मेम्ह पासां विचाः यात हाकनं छु या[illegible] पासाया भिना वइ। वं थःम्ह पासायात ज्[illegible] ल्वीका ज्या छगू लुइका बिल। वं मेहनत य[illegible] ध्यबा कमाय् यात। थथे उपकार याम्ह नं कल्याण मित्र खः।

३) गुम्हेसिनं भिंगु लँपु क्यनी भिंभिंगु सु[illegible] बिइ वयात नं कल्याण मित्र धाइ। उदाहरणया ला[illegible] धायकि — छथाय् सिक्क हे मिले जूपिं पासापिं [illegible] दु। [illegible]

A NEW WINNER FROM

WINNING **YAMAHA !!**

IT'S A BETTER MACHINE !!

Please Contact

Sole Agents

Bhajuratna Agency (P) Ltd.

SALES & SERVICE

BAGHBAZAAR, KATHMANDU NEPAL

PHONE NO. *13939, 14056, 14908*

बया पसः चलित मजू। लायूतःगु थ्यबा स्यन। पासाया नुकसान जूगु खना नुगः मछिका मेगु हे ज्या यायेगु उपाय कन। पासाया सुभाव अनुसारं व ज्या सफल जुल। जीवन सफल जुल। थथे भिंगु सुभाव बी मेसित नं कल्याण मित्र धाई।

(४) न्हावलें अनुकम्पा तइम्ह पासायात नं कल्याण मित्र धाई। उदाहरण छगू धाय् कि–निम्ह पासापिं दु। तर छम्ह चाला बाँमला, बदमास जुया वल। न्हावलें जूम्हितः वनेगु बानि जुल। म्वा मदुगु ज्या जक सना ज्वीगु। मेम्ह पासा धाःसा सज्जनम्ह जुया च्वन। छन्हु व बदमासम्हेसिनं दक्व सम्पत्ति फुकं जुलं बुका वल। थव खँ न्यना सज्जनम्ह पासाया साप दुःख जुल। थः पासायात न्वाना धाल — आः हानं गुबले नं म्हितः वने मखुसा जक छँत पासानाले, उपकार याये, मखुसा थनिनिसें पासा मखुत, छु नं गुहालि बिइ मखु धका धाल। धात्थें व बदमासम्ह हानं म्हितः मवन। न्हापाथेन्तु जिया वल। थथे अनुकम्पा याइम्ह नं कल्याण मित्र खः। उकिं उन्नति ज्वीत भीत कल्याण मित्र मदयेक मगाः।

छको भिक्षु आनन्दं बुद्ध याथाय् वना धाल— भन्ते, बुद्ध धर्मया बछि आयु कल्याण मित्रया भरे दना च्वन। अले बुद्धं धया बिज्यात – आनन्द, मखु सम्पूर्ण बुद्ध शासनया आयु हे कल्याण मित्रया भरोसाय खः। थुकिं कल्याण मित्रया महत्व गुलि दु धयागु अनुमान याये फु।

★

विदेशी बाँबाँ लागु, भिंगु कस्मेरा, तेरिकटन, पोलिस्तर

व

सारीया लागी लुमंका दिसँ

मोति स्टोर्स,
शुक्रपथ

फोन नं. ११३९१

२५१७ बुद्धजयन्तिया

शुभकामना

बिस्कुट, स्क्वायस, टिनफ्रुट आदिको लागि सम्झनु होस्।

पाइने ठिगाना

कुलिसरत्न एण्ड सन्स
३१, जुद्ध सडक, काठमाडौं
फोन. १३३५०

'स्वास्थ्य लाभ'

—निर्मला तुलाधर

जि म्हंफु, धायेका ध्वंनेगु-छगू तःधंगु लाभ खः। स्वास्थ्य लाभ छगू तःधंगु वरदान खः। ल्वे अक ध्वीका न्ह्याब्लें म्ह सुख मदु धायका ध्वनि माल धाःसा थ्व अभिशाप खः। म्ह सुख मदयेका म्वाना च्वनेगु नर्कं च्वनेगु समान खः। मनूयात न्ह्याक्व लुं-वह, छेँ-बुँ धन सम्पत्ति दःसा नं यदि व रोग्याः जुया च्वन धाःसा, वयात व धन सम्पत्ति छु मञ्जा, छु सुख ?

मन व शरीर नितां बःलाना स्वस्थ जुया च्वनेगु यात हे स्वास्थ्य लाभ धाइ। म्ह जक बःलाना मन बः मलात धायेव नं छुं ज्या याना नये फै मखु। शारीरिक ल्वे सिकं मानसिक ल्वे ग्यानापु। उकिं शारीरिक व मानसिक नितां स्वस्थ याना तयेमाः। गुम्ह मनूया स्वास्थ्य लाभ दै मखु वयागु ज्या गबलें हे सफल जुइ मखु। उकिं स्वास्थ्य लाभ हे सफलताया नि खः।

सिद्धार्थ कुमारया मन साप बःला खः तर आवश्यक मात्राहिं नसा मनसे तपस्या याःगुलि शरीर बःमलाना ज्ञान प्राप्त याये मफत। बसपोलं हानं ध्वीका आहार नया शरीर बःलाका तिनि ज्ञान प्राप्त याना बुद्ध जुया बिज्यात। बुद्ध ज्वी धुंका आज्ञा जुया बिज्यात "आरोग्य परमा लाभा" अर्थात ल्वे मदयेका च्वनेगु परम लाभ खः।

भीपिं धर्मं च्वंपिसं स्वयेबले दकसिबे तःधंगु सुख निर्वाण थें च्वं, तर (व मखु। छाय्धासा) स्वास्थ्य लाभ मदयेकं गबले हे निर्वाण प्राप्त याना काय् फै मखु। गबलें स्वास्थ्य लाभ ज्वी अबले तिनि निर्वाण प्राप्त याना काये फै।

भगवान बुद्धं स्वास्थ्य लाभया निर्तिं छु उपाय कना बिज्यात धयागु भीसं सीके माला च्वन। बसपोलं धया बिज्यागु खँला मुख्य ल्वे ज्वीगु हेतु व कारण पत्ता लगे याये माः। ल्वे ज्वीगु कारण पत्ता लगे मयायेकं यक्व वासः याःसां यक्व अस्पताल दयेकुसां छुं लाभ ज्वी मखु। कारण पत्ता लगे याना तिनि रोग मदयेका छ्वयेगु कुतः यायेमाः।

बुद्धं धया बिज्यागु ल्वे जुइगुया कारण छगू निगू थन उल्लेख यायेतेना।

मनूतसं लापरवाही जुया ईब्यो मदेक न्ह्योने ला नया ज्वी, न्ह्योपाः याना ज्वी, यक्व पला स्वना ज्वी, मालीगु बखते झारा-पिसाब मयासे च्वना. अपो मात्राय् चुरस त्वना ज्वी, नवेक फोहर याना ज्वी, थुपि कारणत खः स्वास्थ्य लाभ मदेगु।

आः विचाः यायेनु, स्वास्थ्य लाभ यायेत मदयेक मगागु अंग न्यागू पाखे।

१) आहार सप्पाय उचित आहार सेवन याये दयेमाः। भीपिं नया म्वाना च्वना ख थन नयेगु जक दयां मगाः। पोष्य दायकगु (भिटामिन दुगु) आहार माः। अथे पोष्य दायकगु नसा नयेगु चूलाःसा तिनि स्वास्थ्य लाभ जुया च्वनी।

२) विहरण सप्पाय– छिंक च्वनेगु थाय् माः। च्वनेगु थाय् मछिन भायेव कोथा छकुति प्यम्ह न्याम्ह च्वने माली। अनसं विरामी दया च्वनी अले ल्वे सरे ज्वीका स्वास्थ्य स्यंका च्वने माली।

३) उतु सप्पाय ऋतु अनुसारं (हवापानी) नये सयेके माः च्वने सयके माः। चिकुलां लुमुसे च्वंगु वसः पुनेत दये माः। भीत न्हाबलें छगू हे जक ऋतु जुया च्वनी मखु। उकिं ऋतु अनुसारं ज्या याये सयेके माः, पुने सयेके माः। चिकुलां थें बर्खां यक्व नया ज्वी मज्यू।

४) पुग्गल सप्पाय— सकवा ल्वे दुपिं व च्वाला बाँमलापिं नाप च्वने मज्यू। पुने यःगु ल्वे दुपिं नाप च्वनेबले भोंछि ल्वे ज्वीका च्वने माली, ल्वे सरे ज्वी। उकिं स्वस्थपिं नाप च्वने दयेमाः।

५) अज्भासय सप्पाय विचार धारा व मन मिले जूपिं नाप च्वनेमाः। छायूधाःसा इमिसं थःयाय् त्यनागु ज्याय् गुहालि बिइ। विचार मिले मजूपिं नाप च्वनेबले अमिसं ज्या स्यंका बिइ। मनूतेके ईर्ष्या दया वो, नुगः क्वाटा-क्वाटा मीगु स्वभाव दु। मयोपिं नाप च्वनेबले मन चःमकं उकिं विचार मिले जूपिं नाप च्वनेगु नं स्वास्थ्य लाभया निंतिं आवश्यक जू।

स्वास्थ्य लाभया कारण नं बुद्ध कना बज्यागु दु। न्हाबलें सफासुगर याना च्वने सयेकेमाः। थः छ्यें जक सफा याना मगा। छेँया छ्चाखेरं द्दिने नं सफा सुघर याना च्वने सयेके माः। कयब व चःबि नं सफा याना च्वने सयेके माः। थुकथं विचार याका सफा याना च्वने फत धाःसा स्वास्थ्य लाभ याना निर्वाण प्राप्त याये फै।

जि थ्व स्वास्थ्य लाभया खँ धम्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सदस्य ज्वी धुंका तिनि सीकागु खः।

"जि घच्छा परमा रोगा"
भोक सबै भन्दा ठूलो रोग हो

—बुद्ध

नं स्वयादिसँ पुष्प चिया,
भीगु देश यागु उद्योग यात सहयोग याना दिसँ।
न्हिंन्हि स्वाद कया बिसँ।

—पुष्प चिया उद्योग—
१३/३६८ नरदेवी
काठमाडौं, नेपाल

फोन नं. १०– २५

'पूजा'

धमेलि अनगारिका

धार्मिक जगते पूजाया महत्व गुलि नं दु उलि शायद मेगु छु दै। थ्व छगू महत्व तुथें मनूतेन महान अन्धकारे यंकेगु लँपु नं जुया वइ च्वन धाःसां ज्यू।

आ थन बौद्ध दृष्टिकोणं पूजा छुकीयात धाइ जिं स्यूथें छगू निगू खँ न्ह्यथने। पूजा धयागु हने बहपिन्त माने यायगु व विश्वास प्रकट यायेगु अर्थे शुरु जुगु खः। तर परम्परा अनुसारं विचाः याना स्वःसा मनूया मानसिक कमजोरी व दासत्व प्रकट याय थें जक पूजा प्रथा चले जुया वइच्वन। थःगु मनोकामना इच्छा पुरे यायेगु व बरदान कायेगु अर्थे जक पूजा जुया वइच्वंगु खने दु। उकिं मनूत, अजिमा द्यो, भिंद्यो, गनेद्यो इत्यादि द्यो दुथाय् पूजा सारदाम तया देके वना द्यो खुशी याना बरदान काय् धका लिमलाका जुया च्वन। तर पूजा मीतः गबलें बरदान बी मखु। पूजा धयागु हे थः स्वया तःधंपिं थः स्वया थकालिपिंत आदर गौरव तया यंकेगु, थःगु व्यवहार व चरित्र बाँलाका यंकेगु यात धाइ।

मीसं बुद्ध पूजा याना च्वना। अथे धयागु बुद्ध, धर्म व संघया गुण लुमंका च्वना। उलि जक नं मखु बौद्ध दृष्टिकोणं बुद्ध पूजा याना च्वनागु व गुण लुमंका च्वनागु धयागु हे बुद्धयाके छु गुण दु व थःके नं दयकेगु आशा खः। बुद्धयाके छलकपट मदु, म्हुतुं गथे धया अथे हे ज्या याना बिज्याइ। मन यचुसे च्वं। अथे हे थः नं मन यचुसे च्वंकेया निंतिं बुद्धपूजा यानागु खः। चित्त शुद्ध यायेत पूजा याना च्वना। न कि बरदान कायेया लागी। गबलें मेमेपिं द्यो तेसं बरदान ब्यू धाइपिं दु। तर बुद्धं गुबले नं बरदान बिया बिमज्या। छक सुद्धोदन महाराजा बरदान छगू फ्वने धया बिज्याः बले— "अभिकन्त वराखो जीवन तथागताति" तथागतया जीवन बरदान बीत मखु बरदान बीगुलि तथागतया जीवन तापा धया बिज्यात।

गौतम बुद्ध छम्ह मार्ग प्रदर्शक जक खः, बरदाता मखु। मनूतेत थःगु तुतिं थःहं चुइ फयेकेगु, करपिनि भरोसाय् मच्वनेगु लँपु क्यना बिज्यात। सकलें थः थःगु कर्म हे जक सुधार ज्वी, सुख दुःख अनुभव ज्वीगु नं थःथःगु कर्म अनुसार खः। कर्म सुधार ज्वीगु धयागु चित्त शुद्ध याये फयेकेगु खः। बेको मिखा करपिन्त मसोयेगु, असन्तोष मजूसे प्रसन्न मुख वा प्रसन्न मन जुया च्वनेगु। मन प्रसन्न जुया च्वनेया लागी हे 'पूजा' याना च्वनेमाःगु खः।

बौद्ध दृष्टिकोणं पूजा निथी दुः—
आमिस पूजा व प्रतिपत्तिपूजा।

स्वां धुं धुपाय् आदि मूर्तिया न्ह्योने चन्हेयाना श्रद्धापूर्वक गुण स्मरण यायेगु हे आमिस पूजा खः। थुकिं याना पलखया लागी मन थातं च्वन। चित्ते प्रसन्नता दत।

थथे हे आमिस पूजाया माध्यमं मनूतेगु चित्त धर्मे लाका सुधारया खँ कना चरित्र सुधार यायेगु लँपु तप्यना वो। उपदेश बिया मनूतेत धार्मिक चेतनाया खँ कना बेकोगु दृष्टि तप्यंका व्यवहार बाँलाका यंकेगु हे प्रतिपत्ति पूजा खः। विवेक बुद्धि ज्या कया तँ मचासे, नुगः चकंका परस्पर सहयोग बियेगु हे प्रतिपत्ति पूजा खः। थ्व निता पूजा बौद्ध दृष्टिकोणं चित्त शुद्ध यायेत जक छ्यला तःगु ख। चित्त शुद्ध जुल धायेवं मनं तुनागु ज्या सफल जू। चित्त शुद्ध जुथाय् गुबले नं कलह ल्वापु, असन्तोष दइ मखु। अले बरदान प्राप्त जू धाःसां अपो खँ ज्वी मखु। थ्व हे खः बौद्ध पूजा या वास्तविक अर्थ। अस्तु।

"धन"

—तिमिला रंजितकार

साधारण मनूते लागी लुं वह, छेँ बुँ ध्यबा आदि धन मदेक मगाः। अज्याःगु सम्पत्ति यात हे धन धाइ। बुद्ध धर्म अनुसारं ला छेँ-बुँ, लुं वह आदि यात धात्थें या धन मधाः। छाय्‌धासा थुपि धन सदुपयोग याय् मफत धायेवं बा यक्व सम्पत्ति दयेवं चिन्ता जक ज्वी, ल्वापु ज्वी नाना प्रकारया कलह पिहाँ वइ, थःम्हं धया थें मदु। मिं नइगु भय, लखं च्वीकः यंकीगु भय, खुया यंकीगु भय, सरकारं काइगु भयं मुक्त मजू। थथे विचाः याना स्वयेबले उपर्युक्त धन सारगु धन थें मच्वं। सिना वनेबले मुलु छपु नं ज्वना वनेगु मदु।

अथे खःसा धात्थेंया धन छु ले? बुद्ध धर्म अनुसारं ला श्रद्धा, शील, लज्जा, भय आदि गुण धर्मयात हे धात्थेंया सारगु धन धया तल। छाय्‌ धाःसा झीके यक्व धन सम्पत्ति दुसा नं यदि झीके श्रद्धा (विश्वास व धर्मरुचि) शील (सदाचार) मदुसा भीत सुनां पत्याः याइ। श्रद्धाया अर्थ खः विश्वास, आस्था व मन न्ह्याबलें यचुका तयेगु। बुद्ध धर्म व संघया प्रति श्रद्धाया नापं नापं थः ज्या याना च्वना थाय् विश्वास बः लाका यंकेगु। यानागु ज्याय् विश्वास व लगन शील ज्वीगु हे श्रद्धाया चिं खः। न्ह्यागु छेत्रय् नं विश्वास धयागु माः। मन यच्चुसे च्वंकेगु वासः हे श्रद्धा खः। श्रद्धा मदु मेसित झीसं छगू ज्या वायबले वं मंमदयेक ज्या याना क्यनी। छाय कि वयाके श्रद्धा हे मदु। मेल्वतं धाल धाःसा मनं ल्वना ज्या यायेगु हे श्रद्धाया चिं खः। थुलेपाले ध्यान मतसे आपासिनं बाहिरी पूजा पाठे जक श्रद्धा क्यना च्वन। छ्येँ छ्येँ ज्या याय् बले श्रद्धा भाव क्यने मस गुलिं हे थौं धर्मया प्रभाव म्ह जुया वया च्वंगु। धर्म धयागु हे मनूतेगु आनी बानी व चाला बाला बाँलाका यंकेत खः। श्रद्धा तया ज्या यात कि व ज्या अवश्यनं बाँहे लाइ। उकि ख श्रद्धा हे धात्थेंयागु धन धका बुद्ध-धर्म धया तःगु। थ्व मखु धका सुनानं धाये फै मखु। श्रद्धा दुमेसित न्ह्याम-सिनं यइ, ल्वाले च्वं पिनि नं यइ। छाय् कि व विश्वास याये बह जू।

छन्हुया खँ खः। आलवक यक्ष भगवान बुद्ध याथाय् वया तँ क्यना प्रश्न न्यन— ए श्रमण, मनूतेत माःगु दकले श्रेष्ठगु वस्तु छु?

बुद्धं धया बिज्यात— श्रद्धा हे उत्तमगु वस्तु खः। हानं धया बिज्यात, श्रद्धा खुगू प्रकारया दुः—

१) सम्पसादन सद्धा— (मन यचुसे च्वनीगु पवित्रगु विचार)
२) सम्पक्खन्धन सद्धा (यानागु ज्या सिमधः तले दृढ जुया च्वनेगु)
३) सद्दहन सद्धा— (त्रिरत्न गुण स्वीकार याना विश्वास पूर्वक ज्या यायेगु)
४) ओकप्पन सद्धा— (थःके दुगु विश्वासयात गति शील यायेगु)
५) आगम सद्धा— बोधिसत्व चर्या-बुद्ध जुया निर्वाण प्राप्त याकेगु)
६) अधिगम सद्धा— आर्य पुद्गलपिनिगु बल्लागु श्रद्धा)

धर्मकीर्ति धर्म पाठशाला परिवार

थन विशेष उल्लेखनीयगु न्हापांगु निगू खः। थ्व निगू यात लौकिक श्रद्धा धाइगुगु कि साधारण मनूतेत मदेक मगागु। मन यच्चुसे च्वनीगु पवित्र विचार व यानागु ज्या सिधेका जक तोतेगु। मेगु प्यंगू लोकोत्तर श्रद्धा गुगु कि महापुरुष पिंके जक दइगु। खजा गुवलें २ साधारण जनता याके नं खने मदुगु मखु।

श्रद्धाया मतलब विश्वास व प्रसन्नता खः। गथे फोहरगु लखे फटकिरी तल धायेवं परिशुद्ध ज्वीगु खः व थें हे श्रद्धा दयावल धाःसा पञ्चनीवरणया किचः परिशुद्ध जुयावनी अथवा मदया वनी। अले क्लेश शान्त, जुया वनी हानं चित्त प्रसन्न जुइ। प्रसन्न जूगु चित्तं दान बी, शील पालन याइ, अले भावना नं याइ।

थन चित्त लः खः। लखे फोहर क्लेश खः। सम्प्रसादन श्रद्धा फोहरगु लः सफा याइगु फटकिरि समान खः। मन शुद्ध मज्वीकं जीवन सफल ज्वी मखु। सफल जुर्गि दुर्सा अस्थायि, चिन्ता व भयं मुक्त मजू। उकि छ्येँ बुँ आदि धन धात्थेंया धन मखु। श्रद्धा सम्पन्न जुल धाःसा थःके दुगु धनं धात्थें ज्या बी।

बुद्धया मुख्य उपदेश

—श्रीमिला रंजितकार

खिउँसे च्वं थाय् मत च्याके थें
धर्म बुद्धया थौं च्याना वल
बसन्त ॠतुया फयथें च्वंक
बुद्धया मत थौं प्रचार जुल

बुद्धया मुख्य उपदेश थ्व
कर्तव्य पालन याये्गु स्व
कत:यात स्यंका थ: न्ह्लेमते स्व
सत्य छगू नि लुमंकि स्व

धू-धा: फसं ब्वयेकु थें
मञ्यू मञ्यूगु ब्वयेका छ्वो
सत्यया छाया शील कोखाया
बुद्धया धर्म थ्वीकेगु स्व

सिनाच्वंगु मत च्यानावय् थें
धर्म पुलांगु च्याना वल हान स्व
थञ्यागु धर्म झोसं थकायगु स्व
याकनं मू च्वकाय् तयगु स्व

म्हुतु जक न्यायेका
च्यामयासे जुइमते स्व
न्हापां आचरण बाँलाकेगु स्व
बुद्धया मूल उपदेश थ्व

जीवन ज्योति

—ज्योतिरत्न स्थापित

मनूया विशेषता हे प्रज्ञा खः। मखुसा मनू जुया नं पशु धायेका च्वने माली। मिखा दुसा नं प्रज्ञा मंत कि कां धायेका गिजे याका व च्वः बीका च्वने माली। अकिं प्रज्ञा धयागु नं मिखा हे खः। लायागु मिखा दुसा नं ढंग दयेक ज्या याय् मसल धायेवं प्रज्ञा दुम्ह धाइ मखु। दुने यागु मिखा दुम्ह सित हे प्रज्ञा वानम्ह धाइ। छायधाःसा प्रज्ञा दुम्हे सितं विवेक बुद्धि खंका ज्या याइ, खः खतं खँ थ्वीका काइ। उकिं प्रज्ञा मंत कि म्हीगु जीवन सुधार ज्वी मखु। प्रज्ञाद्त धाःसा जीवन न्ह्यावलें न्ह्याय्पुसे च्वना रस दया च्वनी। अथे धका अपो मात्राय् प्रज्ञा दयेके मज्यू। प्रज्ञा अपो जुल कि कतिला पाक ज्वी। थः जक नये, थः जक भिंके, थः जक पुने धयागु मती तइ। अले तरकारी चि अपो थें म्हाय् पुसे च्वनी। थुकिया ठीक उल्टा प्रज्ञा मगात कि नं तरकारी चि मगाः थें न्यालुसे च्वनी, स्वाद दइ मखु। अकि धायेफु प्रज्ञा धयागु जीवन रस दयेकेत- व न्ह्याइपुसे च्वंकेत मदयेक मगाःगु मिखा बा वस्तु खः।

प्रज्ञा मनूतयेगु तिसा नं खः गथे तिसां मनू तयेगु जीवन झः झः धायकु। अथे हे प्रज्ञां नं मनूया जीवन झः झः धायेकु, न्ह्याइपुसे, यइपुसे, व हिसि- चा दयेका बिइ। बाँलागु बसः व तिसा मदुम्ह मनू छुं तःधंगु भ्वय् सःतिइथाय् मल्वः बाँमलाः अथे हे प्रज्ञा मदुम्ह मनू विद्वान पिनिगु पुचले च्वने मल्वः। प्रज्ञा धयागु थाय् स्वया ताले लाक्क ज्या याये सयेकेगु खः। थाय् स्वया खँ ल्हाय् सयेकेगु खः। छगू उदाहरण धाये माल धाःसा शहरे लँया दथुं न्यासि वन कि मोटरं क्यली धका सीके माः। गामे वने बले लँया सिथं वन कि धले क्वक्वाइ धका दथुं दथुं वनी। थथे थाय् स्वया ज्या यायेगु यात हे प्रज्ञा धाइ।

प्रज्ञा धयागु तःगु मछि प्रकारया दुः— जाति प्रज्ञा, स्थानो चित प्रज्ञा, श्रुतमय प्रज्ञा, चिन्ता मय प्रज्ञा व भावनामय प्रज्ञा।

जाति प्रज्ञाः— सुं प्राणी माँया गर्भय च्वं वयेत नापं वइगु प्रज्ञा छगू दु। व प्रज्ञायात जन्म प्रज्ञा धाई। थ्व प्रज्ञा न्हापा न्हापा यागु कर्म अनु- सारं अर्थात बाज्या बजेपिनि पालं निसं याना तःगु वंशानु कर्म अनुसारं प्राप्त ज्वीगु विपाक प्रज्ञा नं धाई। अभि धर्म अनुसारं तिहेतुक प्रतिसन्धि धाई। थज्यापिं नाना शिल्प विद्या पारंगत जुया ततःधंपिं विद्वान पण्डित ज्वीगु व ज्ञान ध्यान मार्ग फल लाभींम्ह ज्वी। संस्कार बः लाम्ह नं धाइ।

स्थानो चित प्रज्ञाः— थाय् स्वया ज्या याय् सैगुयात हे स्थानोचित प्रज्ञा धाइ। स्थानोचित

देवदत्त

—प्रेम हेरा ताम्राकार

देवदत्त बुद्धया पाले याम्ह कुरुयात भिक्षु खः। व छम्ह बुद्धया किजा हे धाये माम्ह खः। व नं भिक्षु जुया बुद्धया शिष्य जुल। बुद्ध व देवदत्तया स्वभाव गाक्कं हे पाःगु खने दु। देवदत्त नुगः हाकुम्ह, ईर्ष्यालु व पद लौलुपया नापं त्वापु खिचा खः। भुजि धाःसां मपाः।

तथागत जुल नुगः यचुम्ह, त्यागी, निस्वार्थी व शान्ति प्रेमी अले परोपकारी म्ह खः। कास्ति हा थें थवा अपो खँ ज्वी मखु।

देवदत्त नापं प्रवजित जूपिं अनुरूद्ध, भद्रिय, आनन्द, भगु, किम्बिल व उपालि नौ खः। अपिं मध्ये छम्ह उच्च ज्ञान प्राप्त याये फुपिं जुल। देवदत्तं चटक क्यनेगु ऋद्धि प्राप्त याना काल फल स्वरूप वयाके मान बढे जुल वं मभिगु मनं तुना हल। भगवान् बुद्धं ऋद्धि क्यने फु थें जि नं क्यने फु। तर बुद्धयात जक मनूतसें माने याः जितः मयाः। वं बुद्धया प्रति ईर्ष्या दृष्टि स्वया च्वन। बुद्धया कीर्ति वं स्वया च्वने मफत। नुगः क्वाटा क्वाटां मुइका च्वन। वं थः नायो ज्वीगु ग्वःसा ग्वल। छन्हु व बुद्ध याथाय् वना धाः वन छपिं बुढा जुल। थ्व संघया भार छाय् कुबिया च्वनेगु? भिक्षु संघ जिगु जिम्माय् तोता ब्यु। बुद्धं धया बिज्यात—छं थ्व संघया नायो जुया ज्या याना नये फै मखु। थःगु थासय् सुयातं तयेगु बुद्धं इच्छा याना बिमज्या।

देवदत्तं मती तल बुद्ध दत्तले जिगु आंकाक्षा पुरे ज्वी मखु धैगु बिचाः याना बुद्धयात स्याय्गु तकं षडयंत्र यात। पहाडं त्वहँ कुरुकल तर असफल। त्वहँया कुचा छकू बुद्धया पतिचाय् लाना घाः जुल। नालागिरीकिसि यात अयला त्वंका बुद्धयात न्हुइकेगु कुतः यात। व नं असफल जुल। याना यानागु षडयंत्र सार्थक मजुया भिक्षुपिं थःगु पक्षे हया थः नायो ज्वीगु ग्वःसा ग्वल। थ्व हे ग्वःसा कथं बुद्धयाथाय् वना न्यागू प्रस्ताव तल, गुगु नियम भगवान् बुद्धं व मेमेपिं भिक्षुपिंसं व्यवहारे हयेत थाकुइ। बुद्धं वयागु प्रस्तावयात स्वीकार मयात धाःसा वसपोलयागु बदनाम याय् अःपुइ।

देवदत्तं दयेकुगु नियम न्यागू खः -

१) भिक्षु जीवनभर जङ्गलय् हे च्वनेमाः विहार दयेका च्वने मज्यू।

२) भिक्षु जीवनभर भिक्षा फ्वना जक नयेमाः निमन्त्रणा स्वीकार याय् मज्यू।

३) भिक्षुं मसीतले मसाने वा छ्वासे वाछ्वोया तःगु भ्वाथःगु कापया चीवर पुने माः। मेपिसं ब्यूगु न्हूगु कापःया चीवर पुने मज्यू।

४) भिक्षु म्वाना च्वंतले सिमाक्वय् च्वनेमाः।

५) भिक्षुं ला व न्या नये मज्यू।

थ्व न्यागू नियम पालन यायेत भिक्षु पिंत आज्ञा जुया बिज्याहुं धका देवदत्तं प्रार्थना यात। बुद्धं तथ्यंक अस्वीकार याना बिज्यात। नियम धयागु माळीबले जक दयेकेगु।

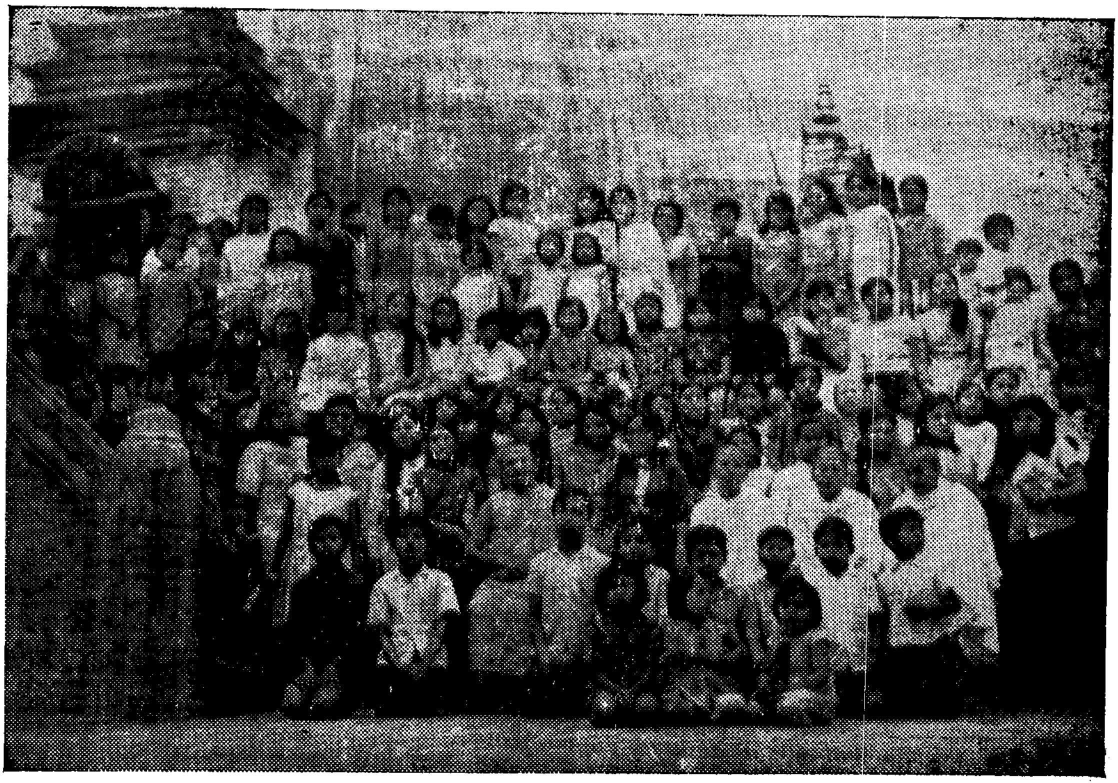

धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया प्रारम्भिक परिवार

प्रज्ञा दुम्ह मनू गबलें पतन ज्वी मखु । कुण्डल केसी सीय्‌म्ह मनू यात बचे याना थः भात नाला काल तर व मनू अकृतज्ञ जुया कुण्डल केसी यात हे स्यायेगु ग्वःसा ग्वल । थ्व खँ सीका व मिसा थः भात नरपशु खः थ्व यात समाजय्‌ तये योग्य मजू धका स्याना बिल । कुण्डल केसी याके स्थानोचित प्रज्ञा दुगुलि थःगु ज्यान बचे जुल । स्थानोचित प्रज्ञा दत धायेवं फुकभनं माने याका च्वने दइ ।

श्रुतमय प्रज्ञा— थः स्वया सः स्यूपिनिगु खँ न्यना, उपदेश न्यना, सफू अध्ययन याना सयेके सीकेगु यात श्रुतमय प्रज्ञा धाइ ।

चिन्तामय प्रज्ञा — थः धर्म्ह खः थें च्वीका विचार गाका, गन गन छु छु ज्या यायेमाः धयागु मनं खंका थ्वीका कायेगु यात चिन्तामय प्रज्ञा धाई ।

भावना मय प्रज्ञा— संसारे दुगु वस्तु फुकं नित्यमखु व छन्हु परिवर्तन जुया वनी तिनि धयागु थ्वीका कायेगु यात भावनामय प्रज्ञा धाई । प्रज्ञा याना फीपि हिसि दइ, विवेक बुद्धि दइ; सकसिया येका च्वने दइ ।

प्रगतिया चिं !

— शरमिला, बनिया

लेख च्वयेगु जिम्मा कया हया। लेख च्वये धका कल्पना याना। कलम म्ह्याः। अथे थाय् थयेथाय् मदया छुयाय् छुयाय् जुल। जिम्मा काय् धुन, मच्वसे जि हे मजिल। च्व हे च्वे धका सुरे जुया। कल्पना यायां भति-भति अचार नया विचार पिकया। अले लेख च्वयेत विचार मग्न जुजुं कलम म्ह्याका। जिं न्हापां लेख च्वयागु थ्व हे तिनि। उकिं मने च्वंगु सॅ लुइंक बॉलाक च्वये मफु। थुकी भूल नं च्वी फु।

भगवान बुद्धं संसारे प्यंगू प्रकारया मनूत दु धका धया बिज्यागु दुः— ख्युथासं ख्युँथाय् वनीपिं ख्युँथासं तुयूथाय्, तुयूथासं ख्युँथाय्, तुयूथासं तुयूथाय् वनीपिं। थन जिं विशेषं तुयूथासं तुयूथाय् वनीम्ह मनूया बारे च्वये तेना। थ्व मनूतयेगु चित्त थाप विचित्र खः। छाय्धासा गुलिं मनूतय् नयां नय् मफय्क, तयां तय् थाय् मदेक धन सम्पत्ति दु। गुलिं मनूते थाः नयां हानिचा छु नय् धया थें नयेगु मदया सन्या पतचिनि थें पतचिंका दुःख कष्ट भोगे याना च्वंपिं मनूत जिगु मिखां यक्को खना। मेपिसं नं खना च्वंगु व स्यूगु लँ खः। अमिसं गुण धर्म धयागु नं मस्यू।

गुलिं मनूत थः यक्व गरीब जूसां चाला बॉलाका गुण धर्म च्वना जीवन क्रःक्रः धायेका सिना वना नं नां कायेके सःपिं दु। अथे धयागु बुद्ध गुण लुमंका दान बिया शीलाचार जुया ख्युँ-थासं तुयूथाय् वने सःपिं दु।

गुलिं मनूत थःके धन सम्पत्ति यक्व दःसां लुगः स्याना, धर्मचित्त मदया को वागः हे लिपा यात च्वना वने मसःपिं दु। इमिसं बुद्ध धयाम्ह गुवलें हे लुमंका मच्वं वा लुमंके मसः। भिथाय् त्याग याये मसः। अपिं तुयूथासं ख्युँथाय् वनीपिं खः। अथे धयागु अमिगु गति भिनी मखु। थः थःगु चित्त अनुसारं थथे जुया च्वंगु खः। थः थःगु कर्म अनुसारं थथे जुया च्वंगु खः। भिथाय् चित्त छोय् फुसा भिंगु कर्म वने जूसा आनन्द व सुख पूर्वकं जीवन हने दइ।

गथे कि उच्च कुलयाम्ह जुया नं धन सम्पत्ति यक्व दयेका, बहुजन हिताय ज्या याना, सदाचार जुया बुद्ध धर्म प्रति श्रद्धा तया, मानेयाय् माः पिन्त माने याना तःधंछु मजूसे परोपकारे लगे जुया सक-सियां येका जीविका चले यात धाःसा अपिं तुयु-थासं तुयूथाय् वना च्वंपिं जुइ। सुगती लाइ।

न्हापा अशोक धयाम्ह जुजु छम्ह दु। व जुजु तुयूथासं ख्युँथाय् वने त्यंम्ह खः। छाय्धाःसा थः जुजु ज्वीया लागी दाजु किजापिं दक्व धया थें स्याना बिल। मेगु राज्य नं थःगु यायेत लोभी जुया लडाइ याना मनूत स्याना बिल। लिपा अशोक जुजुया संगत भिन हृदय परिवर्तन जुल। न्हापा बौद्ध धर्म मयोम्ह, लिपा पक्काम्ह बौद्ध जुल। अथे धयागु जुजु जुयानं बहुजन हिताय बहुजन सुखाय

सुनानं धायवं नियम दयकल धाःसा नियम जक दयेका च्वने माली। पालन सुनां नं याये फइ मखु। अथे नियम दयकां दयका जुइ मखु। नियम दयकेत छुं काल परिस्थिति व घटना ज्वीके मानि। जि नियम दयेके माक्को दयेका तये धुन। न्हापिं च्वना जक नःहुँ, म्हापिं निमन्त्रणा स्वीकार याना नःसां छुं आपत्ति मदु। भिक्षुपिं जङ्गलय् हे च्वने माः धका जि नियम दयेके मखु। विहारे च्वना नं छुं दोष मदु। छ्वासे वाना तःगु कापः या हे जक चीवर पुनेमाः धयागु नं मदु। दातापिसं ब्यूगु चीवर पुंनां छुं दोष मदु। भिक्षुपिं मसीतले सिमाक्वय् च्वने माः धयागु मदु। भिक्षुपिसं ला व न्या नय् मज्यु धयागु नं मदु। पात्रय् तया बिउगु नयां छुं दोष मदु। मयोपिनि, इच्छा मदुपिनि नये मते।

देवदत्तं दयकुगु न्यागू नियम भगवान बुद्धं अस्वीकार याःगुलिं वं मेपिं भिक्षुपिं च्वना च्वंथाय् वना धाल— पासापिं, भगवान बुद्धया चरित्र न्हापा थें मखुत। बाँबाँ लागु पुनेगु, बाँबाँ लागु विहारय् च्वनेगु, साःसागु नयेगुली भुले ज्वी धुंकल। जि न्यागू नियम दयेके माल धका धयां बुद्धं पक्षपाती जुया स्वीकार मयाः। का छिमिसं छक विचाः याना स्वःसा जि दयेकागु नियम ठीक जू ला कि मजू? न्हुन्हूपिं भिक्षुपिसं देवदत्त म्हुतु यचु नुगः वचु धयागु मथुल। देवदत्तं धाःगु खँ ठीक जू। बुद्धया चाला वां मलात धका न्यासः भिक्षुपिं देवदत्त लिना वाया वन।

थ्व खँ बुद्धं सीका बिज्यात। अले बुद्धं धया बिज्यात देवदत्तं तःधंगु भूल यात। देवदत्त थ्वगिक हे स्यन। वासः व उपाय छुं मंत वयात थकायेत। संघ भेद यायेगु दकले तःधंगु पाप खः।

अजुगतिया खँ खः म्हासु वसः पुना नं मत्योगु इच्छा याना कुकर्म याना देवदत्त कुख्यात जुल। ख नि वामा पिना धायनं बुया वः। भगवान् बुद्धया पाले जक मखु आः नं देवदत्तया सन्तानत ल्यं दनि। आः नं करपिं ल्वाका, करपिंत क्वस्वाना थः लय् ताया च्वनीपिं फ्रीगु समाजय् दनि। अपि देवदत्तया खलःत खः। अज्ञपिं खना सतर्क जुया च्वने फयेके माः। ★

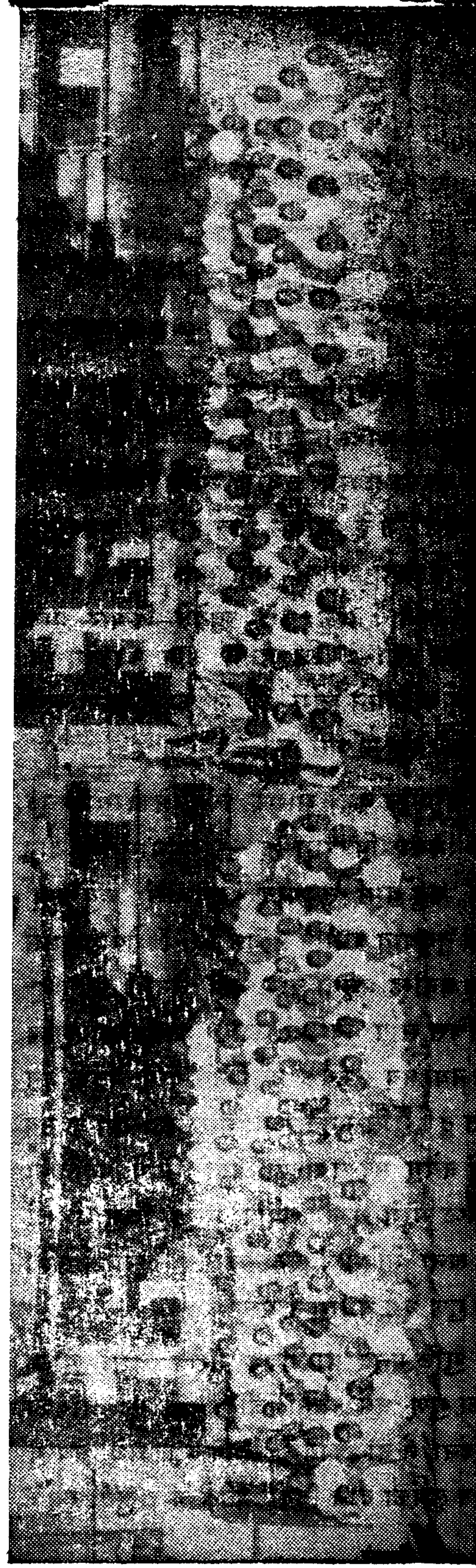

धर्मकीर्ति विहारया च्वय्‌याक वसः पुनातःपिं धर्म पासापिं।

मितव्ययिता

—कीर्ति कंसाकार

बुद्ध धर्म छगू मानव धर्म खः। एकक स्वये बले बुद्ध धर्म साप गम्भीर थें च्वंसा नं विचार गाका अध्ययन यायेबले सरल नं जू। धर्मे च्वनीपिनि निर्वाण व मोक्षया कामना याना च्वनी। बुद्धया उपदेश स्वयेबले साधारण जन जीवन सुखमय यायेगु हे निर्वाण थें च्वं। निर्वाण प्राप्त यायेगु लँपु हे मनूतयेगु जीवन कर्तव्य परायन यायेगु व निस्वार्थीमय जीवन यायेगु खः। मेखतं धायूमाल धाःसा छु कीसन आशक्त मज्वीगु हे निर्वाणया लँपु खः।

बुद्धयाथाय् साप धनीम्ह व धर्मात्माम्ह व्याग्रपद्य धयाम्ह छम्ह वया प्रश्न न्यन— भन्ते न्ह्याक्को धर्म याना च्वंसानं शान्ति धयागु मदु थथे छाय् जुल ?

बुद्धया लिसः खः मनूतयेत सुख धयागु माः। छु सुख ले ? दैनिक जीवनथात मदयेक मगागु चीज त फुकं दु धायेगु, साहुं मक्यंक जीविका यायेगु सुख। थ्व सुख प्राप्त यायेत उद्योगी ज्वी माः। परिश्रम याना कमाय यानागु धन बाँलाक पायछि ज्वीक खर्च याये सयके माः। अथे धयागु आमदानि अनुसारं खर्च याये सयेके माः।

बुद्धया थ्व विचार आतकं न्हू तिनि, बाँलानि, अनुकरणीय जू। थज्यागु खँ स्वयेबले बुद्ध धर्म सरल जू। व्यावहारिक जू।

आमदानि स्वया खर्च याये मसल कि व पायछि ज्वीक आमदानिमंत कि न्ह्याक्को धर्म याना च्वंसा नं शान्ति दइ मखु।

दु थें नया, फुथें पुना परस्पर सहयोग याना जीवन हना च्वनेगु हे सुखी परिवार ज्वीत छगु मूल कारण जू वं। मेखतं धाल धाःसा सुखमय जीवन ज्वीत आर्थिक चिन्तां मुक्त ज्वी फयेके माः। उकिया लागी आमदानी अनुसार खर्च याये सयेके माः अथे हे सकसिनं मेहनत याना कमाय् याये माः। छम्ह न्याम्ह परिवार व दाजु किजा दुथाय् छम्ह व्यक्ति जक ज्या याना कमाय् याइ, मेपिं फुक्क मोज याना, म्वाः थाय् खर्च याइपिं जुल धायूवं जीवन सुखी ज्वी थाक्वी। अन असन्तोष फिहाँ वइ। हानं छम्हसिनं कमाय् याना न्याम्हसित नके माल धाःसा नं व छेँय शान्ति दइ मखु। थज्यागु वातावरणे आमदानी स्वया खर्च नं याये सयेके माल. आमदानी नं उपो दयेके माः। मखुसा मेपिंके ध्यबा त्याय् काय् माली। याकनं त्यासा पुले मफत कि व्याज बढे जुजुं छेँ बुँ फुका च्वने माली।

छगू खँ ला फोथाय् थ्यंगु मपाक नखः चखः वया च्वनी। मोहनी वया बहनि जूगु तनी मखुनि सुन्ति वया ध्यबा फुकि धा वई। अले गुकथं आमदानि अनुसारं खर्च यायेगु। थथे म्वा मदुगु नखः चखः मदेका छोये मानि अले तिनि मितव्ययिता खँ साकार ज्वी।

खयत ला थन मेमेगु साधारण दिने पायछि ज्वीक खर्च याये सये कि धा गु खः। धन दु धका

ज्वीगु थाँथाँलागु ज्या याना यंकल। जनताया सेवा यायेगु हे बुद्ध धर्मया शिक्षा खः धका अस्पताल देकल। लँ तःतः ज्या याना लँया सिथं सिथं जवं खवं सिमा पिना बिल। थुँइ लः यंकेत नहर व तुं दयेका बिल। लँय् ज्वी पिन्त च्वनेया लागी थासं थासय् लःया व्यवस्था याना बिल। मनूत च्वने थाय् सफा याना बिल।

भिक्षु-भिक्षुणीत च्वनेगु विहार देका बिल। विदेशे नं बहुजन हिताय बहुजन सुखाय संदेश छोय् माला थः काय् महेन्द्र व म्हाय् संघमित्ता भिक्षु-भिक्षुणी याना लंकाय छोया बिल।

धर्म क्वातुकेया लागी तृतीय धर्म संगायनाया आयोजना यात। धार्मिकपाखें नं सामाजिक पाखें नं सुधार याना जन जीवन सुखमय याना थकुगुलिं थौं तक नं सम्राट अशोकया नां ल्यं दनि, कीर्ति दनि। अशोक जुजु धन सम्पत्ति दुथें प्रतापीम्ह थें घमण्डी मजू, जुजु जुया नं जनताया सेवक जुया तुयूथासं तुयूथाय् वंम्ह जुल। सत्संगत धयागु माः। छम्ह पवित्रम्ह भिक्षुया सत्संगत लाः बले मभिम्ह जुजु भिं जुल।

थथे हे झीसं नं फू थ्यागु जन सेवाया ज्या याना मन शुद्ध जुया तुयूथासं तुयूथाय् वनेगु कुतः याय् फयेके माः।

Visit,

PHOTO BRIGHT
Ratna Park. Kathmandu

For

★ FINE GRAIN DEVELOPING & PRINTING

★ EXCELLENT PORTRAITS IN TIBETEN & JAPANESE DRESSES.

Remember

GRAPHIC ARTS
Ratna Park, Kathmandu

For

- Quality Photography.
- Color Slides; Filmstrips
- Cinematography
- Book Design & Illustration.
- Posters & Charts.
- Silkscreen Process.

म्वाथाय् नं ह्लारा ह्लारां खर्च यात धाःसा, दुगु धन छ्यले मसल धाःसा सम्पत्ति विनाश जुया वनी। उकिं फ्रीसं "दत्तले थस्व मदयूव फस्वः याना च्वने मज्यू। माः थाय् खर्च यायेया लागी आय व्यय Budget दयेका मिले याय सयेके माः गथे कि नयेत थुलि, पुनेत थुलि, मनोरंजन यात थुलि शिक्षा व स्वास्थ्य तथा विविध खर्च थुलि धका न्हापां तु छुटे याना तये माः।

थथे बजेट (आयव्यय मिले मयासे खर्च याना च्वंपिनि छ्यें स्यना वना च्वंगु थौं यक्वं फ्रोगु समाजे दु। फ्वगि तकं जुइका च्वने माःगु दु। यदि सुनानं दुथें फुथें थःगु आमदानी यात ल्वेक खर्च याये सःगु जूसा अथे फ्वगिं ज्वीका च्वने माली मखु। उकिं आमदानी जुक्वं खर्च याय बह मजू छुं भचा भविष्यया लागी ल्यंका तल धाःसा लिपा परे ज्वीगु इले ज्या वै। आः छुयाय् धका हाला च्वने माली मखु।

गनं गनं जीवन बिमा Life insurance याना तइ। मेमेथाय् देशे Life insurance मयाम्ह मिजं नाप विवाह याइ मखु उकिं थ्यया तःगु खः Life insurance is the husbands duty a wife's right and children's claim.

तर कम आमदानी व न्हिं खाना न्हिंन्हिं कमाय याना नये माः पिसं छु शिक्षा, छु मनोरंजन व स्वास्थ्य आदि बजट दयेका खर्च याइ। अमिगु आमदानी फुकं ल्हा म्हुतु चूलाकेत जकं पायछि ज्वी। ज्या दुसा ला परिश्रम व मेहनत याना आपा कमाय् याये फु। ज्या हे मदया च्वनी बले गुकथं जीबिका चले ज्वी? अकिं तै बुद्ध–'गरीब पिसं नं धनी पिसं नं निर्वाण प्राप्त याये फै मखु' धका धया बिज्यागु।

फ्रीथाय् मितव्ययिता ज्वी थाकुया च्वंगु च्वे कना थें नखः चखः जक मखु मेगु नं म्वाः थाय् खर्च जुया च्वनीगु दु। उदाहरण माल धाःसा सुं छम्ह ध्यबा दुमेसिनं थः थाय् आय् सःतल अथवा पिकनिक सःतल धाःसा हानं व पासा यात नं मेम्हसिनं सःते माल। व्यवहारे ल्वेके माल। पिकनिक छक वनेत जक हे फ्रिकीं मयाक खर्च माले धुंकल। थौंकन्हे यापिनि नखः चखः गुठि मयो धाइ, न्हू न्हूगु नखः व चलन दयेका हल। उकिं याना मितव्ययिता ज्वी थाकुया वल। फ्रीगु थें जागु गरीबगु देशे मितव्ययिता मजुसें मगाः।

नयेत मदुसां व्यवहारे ल्वेके माःगुलिं वसः बौलाक पुनेमाः। मखुसा सुनानं थः नाली मखु, पत्या याइ मखु। थज्यागु वातावरणे मितव्ययिता अर्थात् आमदानी स्वया खर्च गथे यायेगु?

मैगु छगू नं ल्वे फ्रीथाय् दत। सिनेमा स्वया न्हू न्हूगु फेशनं याय् सया वल। अनावश्यक विलाषिता जीवन जुया वल। उता वल जीवनं याना खर्च भं भं उपो जुया वल। थःके दुगु वस्तुत जित्तले छ्यले सःसा, पुने सःसा यक्वं खर्च म्हँचायके ज्यू। थ्व खँ थुइकेत उदयेम जुजु व भिक्षु आनन्दया बिचे छलफल जूगु घटना न्हाथनेगु उचित खना।

श्यामावती रानिं आनन्द भिक्षुयात न्यासपु चीवर (वस्त्र) दान यात। थ्व खँ न्यना उदयेन जुजुं मती तल भिक्षु धयापिं साप लोभी खनि। न्यासःपु चीवर दानयात नं सुंक क्वना वन। उदयेन जुजु भिक्षु आनन्द याथाय् वना न्यन भन्ते, उकि मछि चीवर वस्त्र छःपिन्त छु यायेत?

आनन्दं धाल— म्वाथःगु चीवर पुला

प्यंगू आर्यसत्य

—बरदेस मानन्धर

बुद्धया दर्शन छु धका न्यंसा चतु आर्यसत्य धका ह्मीसं धाय फु। बुद्ध सु धका न्यंसा प्यंगू आर्य-सत्य यात यथार्थं थ्वीका बिज्याम्ह व्यक्ति धका धाये फु। छु व प्यंगू आर्यसत्य ? दुःख सत्य, दुःख समुदय (दुःखया कारण) सत्य, दुःख निरोध सत्य, दुःख निरोध गामिनि प्रतिपदा आर्यसत्य खः। थ्व प्यंगू खँ यात आर्यसत्य धाइ।

१) दुःख सत्य —

ह्मीसं स्यु थ्व संसार दुःखमय धका। जन्म जुया मसीतले नाना प्रकारया दुःख बाधा व समस्या त दु। उकी मध्ये मुख्य दुःख खः— जन्म जुयालि रोग ज्वीगु, बुढा ज्वीगु, योपिं नाप बाया च्वने मालीगु, मयोपिं नाप होना च्वने मालीगु. मनं तुनागु इच्छा पुरे मज्वीगु सिना वने मालीगु। थुपिं दुःख जन्म जुक्को सित दया च्वंगु खः। जन्म हे मजूगु जूसा थ्व दुःख दइ हे मखु। भगवान् बुद्धं थ्व पंचस्कन्ध देह यात हे दुःख धका धया बिज्य गु दु। छु पञ्चस्कन्ध धयागु ? व खः — रूप. वेदना, संज्ञा, संस्कार व विज्ञान (चेतना)। बुद्धं धया बिज्यागु दु— थ्व न्यागुलि याना ह्मीत दुःख जुया च्वन।

रूप— संसारे दया च्वक्क वस्तु फुकं रूप खः।

वेदना— व रूप खनेवं, बाँला मला, यो मयो

च्वंपिं भिक्षु पिन्त बिइत।

जुजु हानं न्यन— भ्वाथःगु चीवर छुयायूगु ले ?

आनन्द— भ्वाथःगु चीवर लासा खोल आदि दयेका ज्या कायेगु।

जुजु— भ्वाथःगु लासा खोल छु यायूगु ले ?

आनन्द— तुति हुइत, बँथिलित, गनं अंगः होगना च्वंगु दुसा घानाप ल्वाक छ्याना प्वा तिना छोयेत धका धया बिज्यात।

थ्व खँ न्यना उदयेन जुजु संतोष जुया लयू-तातां लिहाँ वन।

आनन्द भिक्षुं गुकथं चीवर सदुपयोग यात अथे हे ह्मीसं नं न्ह्यागुं ज्या कया छ्यले सयेके माः। परिवार मिले जुया माः थाय् जक खर्च याना जीवन हना च्वन धाःसा व परिवार रंगी चंगी स्वां ह्वया च्वंगु बगीचा थें न्ह्याइपुसे च्वनी। जीवन सुखमय ज्वी।

धयागु वेदना ज्वी।

संज्ञा— व मनू वा वस्तु खनेवं थज्याम्ह वा थज्यागु धका म्हसीकिगु।

संस्कार— अले व मनू यात फलना थाय् खनाम्ह, अथवा पाई खनेवं मसी वनी थज्यागु स्वाद धका म्हुस्वी ई बुया वइ।

विज्ञान थथे भीके चेतना दत कि विज्ञान उत्पन्न ज्वी अर्थात चेतना यात हे विज्ञान धाई।

२) दुःख समुदय सत्य – थ्व दक्व दुःखया कारण तृष्णा खः। तृष्णां याना हे दुःख दया च्वंगु खः। भी साक्क नयेगु, बाँबाँलागु स्वयेगु नाइसे च्वंगु स्पर्श यायेगु, सम्पत्ति यक्व मुंकेगु इच्छा दु। व हे इच्छा पुरे यायेत नाना प्रकारया जाःल म्हिता छेकीं तयेगु स्वइ। व इच्छा पुरे मजुल कि दुःख ज्वी। तृष्णा स्वंगू प्रकारया दु –

१) *कामतृष्णा*— अप्वो मात्राय् सुखी व धनी ज्वीगु इच्छा। उकिं याना मनूतसें खुया छ्येका च्वन, हिंसा याना च्वन।

२) *भवतृष्णा*—मनूते थ्व जन्मे बल्ला थ्वल्या मदुसां छिपाया जन्मे सुख सीगु इच्छा दु। मतलब हनं हानं जन्म कायेगु इच्छा दु थ्व भवतृष्णा खः।

३) *विभवतृष्णा*— गुलि गुलि मनूतसें सीधुंका छुं फल भोग यायेमाःगु मदु धका पाप कर्म याना लाको पाको सना च्वनी। छुं ज्वी मखु धयागु कल्पना हे विभवतृष्णा खः। थुपिं स्वंगू तृष्णां याना मनूतेत दुःख दया च्वन।

३) *दुःख निरोध सत्य*—

दुःख जुल। व दुःख यात गथे याना मदयेका छोय फै धका विचाः यायेगु यात दुःख निरोध सत्य धाइ। अथे धयागु दुःखया कारण तृष्णा यात मदयेका छोयेवं दुःख तनी धका थ्वीका कायेगु।

४) *दुःख निरोध गामिनि प्रतिपदा आर्यसत्य*—

दुःख मदयेका छोयेगु लँपु आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग खः धका थ्वीका व लँपुइ वनेगु यात निरोध गामिनि मार्ग सत्य धाइ। भीपिं नं व लँपुइ वने फत धाःसा दुःखं मुक्त ज्वी फइ। व आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग छु ले? व लँपु खः—

१) सम्यक दृष्टि (मद्दंक खंकेगु व थ्वीका कायेगु)
२) सम्यक संकल्प (मखुगु कल्पना मयायेगु)
३) सम्यक वचन (मद्दंक होश तया खँ ल्हायेगु)
४) सम्यक कर्मान्त (मखुगु मभिंगु ज्या मयायेगु)
५) सम्यक आजीव (मखुगु वा मभिंगु इलम मयायेगु)
६) सम्यक व्यायाम (मद्दंक कुतः यायेगु) (प्रयत्न)
७) सम्यक स्मृति (मभिंगु ज्याय् मन मलाकेत होश दयेकेगु)
८) सम्यक समाधि (चित्त बाँलाक थासं तयेगु)

थ्व च्यापु लँ यात दुःख मदयेका बीगु ताःचा धाइ। दुःख मदयेकेत थ्व च्यापु लँय् वनेमाः। अले तिनि दुःख तना वनी।

आः भीसं थ्व चातुआर्यसत्य भीगु जीवने गुगु किसिमं ज्याय् खेलै दु धयागु बारे विचाः याये नु।

भीपिं गनं ज्यासि वना च्वने वले कथं सुख धाःसा भीत दुःख ज्वी। व दुःख जुल धका सीकेगु दुःख सत्य खः। तर सुंक च्वना स्यागु लनी मखु। पालि तःले छाय् स्याना वल धका भीसं न्हापां विचाः याइ। कथं सुल उकिं स्यात धयागु थ्वीका कायेगु दुःख समुदय सत्य खः। कथं सुगुलि स्यात धका सीका भीसं व कं गथे याना लिकायेगु धका मती तयेगु हे दुःख निरोध सत्य खः। मुलुं वा छुं उपाय द्वारा कं लिकया छोयेगु हे निरोध गामिनि प्रतिपदा मार्ग सत्य खः। थुकथं भीगु जीवने थ्व आर्यसत्य छ्यले फत धाःसा दुःखं मुक्त ज्वी फै। थ्व आर्यसत्य छु धयागु न्हापां थ्वीकेगु कुतः याये माः। आर्यसत्य यात थ्वीके धुनेवं भीके सम्यक दृष्टि दइ। अले दुःख रूपी कं लिकाय् फइ। थ्व दुःखया कं सुं थवं व मेपिं मनूतसें लिकाय फै मखु। थः थ म्हं हे लिकायमाः।

धर्मकीर्ति विहारया बौद्ध गतिविधि

धर्मकीर्ति विहार २०२१ वैशाखं धम्मवती अनगारिकाया पाखं स्थापना जुगु खः। धर्मकीर्ति नां कथं बुद्ध पूजा व धर्म उपदेश बीगु ज्या शुरु जुल। अष्टमी, आमाइ, पुन्ही संल्हु नापं लच्छिया न्याकः धार्मिक कार्यक्रम शुरु जुल। बुद्धया उपदेश कथं पूजा विधिइ जक लगे जुया च्वनेगु बौद्ध प्रतिपत्ति मखु। बुद्ध धर्म भक्ति मार्ग मखु, ज्ञान मार्ग खः। भक्तिपूजा जक याना च्वनेगु व्यवहारिक मजुइ धुंकल। उकिं बौद्ध शिक्षा बीमाल धयागु थ्व विहारं ग्व सा ग्वल।

धर्म पाठशाला

सुथय् सुथय् खुताइलं (६ बजे) निसें च्याता ई (८ बजे) तक ग्वः आख निसें कया त्रिरत्न वन्दना, धम्मपद बुद्ध जीवनी, गृही विनय आदि स्वंकेगु ज्या शुरु जुल। लिपा अभि धर्म नं स्वंका दच्छि छक जाँच कया पुरस्कार व पदक वितरण कार्यक्रम जुया वया च्वन। पुरस्कार व पदक वितरणया लागी श्री लोकदर्शन वज्राचार्यजुं मागु सहायता बीत जिम्मा कया बिज्यात। थ्व ज्या धर्मकीर्ति विहारया न्हापांगु रचनात्मक (स्यल्लागु) ज्या धायमाल।

अनं ल्यू साप्ताहिक बुद्ध पूजा व उपदेश अले धर्म छलफल ज्याय् भाग काः वोपिनिगु संख्या स्वसलं मयाक दसेलि फुकसितं युनिफर्म अर्थात घरेलु कापः यागु ज्वलाक वसः पुना वयेमागु नियम दयेका बिल। थुकिं याना जीवन साधारण जक जूगु मखु धनी गरीबया भेद भाव खने मंत, समानता खने दत। थ:गु देशया उद्योग यात बल बीथें जुल। ज्वःलाक वसः पुना त पिनिगु तस्वीर नं थुकी तया तयागु दु। थुपिं मध्ये दंपि उपासिका पिन्त केवल बुद्ध पूजा जक यायेगु मखु अमित बौद्ध प्रश्न बिया छोया न्हेनु लिपा उत्तर ज्वना वये माः। थुकिं याना बौद्ध अध्ययन नं दत।

मचते लागी व बुढा बुढीतय् लागी च्वे स्वंगु कार्यक्रम ठीक जुल। तर ल्यायम्ह ल्यासे पिनिगु लागी अथवा हाइस्कूल कलेज स्तरया विद्यार्थी वर्गया लागी पूजा विधि कार्यक्रमं आकर्षित मजुल। बुद्ध धर्म गुबलें पुलां जुयावनी मखु। न्हाबलें न्हू जुया च्वनी। थुकी आधुनिकीकरणया लागी यक्व थाय् दु। व्यवहारिक पक्षपातिगु शिक्षा बुद्ध धर्मं बिया च्वंगु दु।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

बौद्ध शिक्षा प्रचारया उद्देश्य ज्वना धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी छगू धम्मवती अनगारिकाया अध्यक्षताय् २०२८ सालं स्थापना जुल। थ्व अध्ययन गोष्ठीया उद्देश्य :—

१) व्यवहारिक पक्षपाती बौद्ध शिक्षा अध्ययन व प्रचार।

२) गाँ गामय् बौद्ध शिक्षा प्रचार यायेगु।

३) दँय छक बौद्ध शिक्षा सम्बन्धी पत्रिका प्रकाशन।

४) देश विदेशया बौद्ध विद्वान तयेगु स्वागत।

उपर्युक्त उद्देश्य कथं शुक्रबार पतिकं न्हिने

४ बजे निसें ६ बजे तक बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया बौद्ध शिक्षा अध्ययन ज्या जुया च्वंगु दु। छगू शुक्रवारे भिक्षु अश्वघोषं व्यवहारिक पक्षपाती बुद्ध धर्मया बारे प्रवचन बी धुंका व हे विषय कया लेख च्वया हयेगु ज्या इना बिइ।

मेगु शुक्रवारे धम्मवती अनगारिकां बुद्ध जीवनी, गृही विनय आदि सफूया आधारे नैतिक शिक्षा ब्वंका व्याख्या याना बिज्याइ। बौद्ध प्रश्नोत्तर नं जू। अनं ल्यू मागुणवती अनगारिकां *पालि भाषा स्यना बी।* थुकथं साप्ताहिक अध्ययन कार्यक्रम सुचारु रूपं न्ह्याना च्वन।

१) थ्व हे शिल शिलाय् इले बिले विद्वान भिक्षु पिनिगु प्रवचन कार्यक्रम नं जुया च्वंगु दु। प्रवचन बिया बिज्यापिं भन्तेपिं खः भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर, भिक्षु कुमार काश्यप, भिक्षु सुमंगल, भिक्षु ज्ञानपुर्णिक, भिक्षु विमलानन्द, भिक्षु पियदस्सि महास्थविर, लंका, जापानया भिक्षु फुजी खः।

२) निगूगु उद्देश्य कथं न्हापा पश्चिम १ नम्बर त्रिशूली बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया ८० म्ह ति छगू टोलि बुद्ध धर्म प्रचार कार्यक्रम ज्वना वन। साहित्य गोष्ठी, प्रवचन व उपदेश तथा बुद्ध पूजा आदि न्यान्हु यंकं कार्यक्रम जुल। त्रिशूली वासी पिनिगु सहयोगया लागी बौद्ध अध्ययनगोष्ठी कृतज्ञ जू।

अनं लिपा पूर्व १ नम्बर बनेपाय् धर्म प्रचार कार्यक्रम जुल। अन निन्हु जक कार्यक्रम जुल।

२४ चैत्र २०२१ सक्व बजारे स्वन्हुया कार्यक्रम जुल। भिक्षु अश्वघोषया सभा पतित्वे सभा संचालन जुल। बौद्ध स्वागत गानं कार्यक्रम शुरु जुल। बौद्ध गान हाला दीपिं मयजुपिं खः— कमल तारा स्थापित, निलशोभा स्थापित, सरमिला बनिया।

अनं ल्यू डा० धीरबहादुर शाक्यया पाखें धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया परिचय बीगु ज्या जुल।

वयां लिपा बरदेश मानन्धरं बुद्ध [illegible] यसु मनू खः धयागु लेख न्यंका श्रोतागणया ध्यान आकर्षित याना दिल।

तत्पश्चात धम्मवती अनगारिका पाखें बौद्ध शिक्षाया बारे प्रवचन जुल। मयजु मीना स्थापितं 'रोगीया सेवक बुद्ध' धयागु लेख न्ह्यायमुक न्यकल।

हाकनं मयजु तिमिलां बुद्धया उपदेशे मुख्य खँ कर्तव्य पालन यायेगु खः धयागु बारे लेख ब्वना मिसातेत उत्साह बढे याना बिल।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सचिव सुश्री अमीर कुमारी शाक्यं शिक्षा जागु कविता न्यंका दिल।

श्री गिरजा प्रसादं सक्व देया पाखें न्वाना धया दिल— बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया गाँ गामय बुद्ध धर्म प्रचार यायेगु कार्यक्रम सराहनीय जू। वयकः नं सुझाव छगू नं बिया धया दिल— बुद्ध धर्मय् अन्धविश्वास यात थाय् मदु। थुगु पाखे नं ध्यान तया बौद्ध शिक्षा प्रचार याये माला च्वंगु दु। छायधाःसा ततापिं तताजुपिं भक्ति भावे लाना अन्धविश्वास पाखे ब्वाना च्वंगु दु।

सभापति भिक्षु अश्वघोषं धन्यवाद ज्ञापन याना सभा विसर्जन जुल। २४ चैत्र मणिचुड दँहले पूजा पाठया कार्यक्रम जुल। २६ चैत्रया सुथे सक्व बजारय् चैत्यपूजा व उपदेश कार्यक्रमं लिपा सकलें थःथःगु छ्यँ [illegible] ध्यन। धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी पाखें जूगु अभूत पूर्वगु कार्यक्रम खना सक्वया जनतां

साप हर्ष प्रकट याःगु दु। अध्ययन गोष्ठी परिवार यात ल्वनेगु थाय् जक मखु लासा फांगा व मोटर छ्गु नापं प्रबन्ध याना ब्यूगुलि सकल जनताया प्रति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी कृतज्ञ जू।

३) थ्वंगुगु उद्देश्य कथं 'धर्मकीर्ति' नामं थ्व निगुगु विशेषाङ्क पिहाँ वया च्वन। थ्व पत्रिका दँय छक वैशाख पूर्णिमाया उपलक्षे पिहाँ वयेगु ख्वःसा खः। थ्व पत्रिका मुक्कं बौद्ध शिक्षा ज्वना पिहाँ वया च्वनी। थुकी च्वंगु लेखत फुक्कं धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया साप्ताहिक कार्यक्रमे अध्ययन जुगु हे रचना पाठया संग्रह मात्र खः। लेखकत दक्व थ्व अध्ययन गोष्ठीया सदस्यपिं खः।

धर्मकीर्ति विहारया मेगु अतिरिक्त गतिविधि खः इले विले बौद्ध शिक्षा सम्बन्धी सफूत निशुल्क वितरण यायेगु। थ्व चन्दादातापिनि श्रद्धा कथं प्रकाशन जुया च्वंगु दु।

मेगु गतिविधि खः शनिवार पतिकं धर्मायाम्ह मागुणवती अनगारिकाया पाखें भों यागु ख्वाँ दयेकेगु व कापते ख्वाँफो व बुत्ता भरे यायेगु ज्या नं मिसा मचाःतेत जक मखु मिजँ मचातेत नं स्यनेगु ज्या जुया च्वंगु दु। धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययनगोष्ठीया जन्मदिं खुनु प्रदर्शन ज्वीगु फुक्कं धर्मकीर्ति विहारय् सयका कागु ज्या क्यना तःगु खः। थ्व छ्गु धर्मकीर्ति विहारया रचनात्मक गतिविधि खः।

धर्मकीर्ति विहारया आवासीय अनगारिका पिनि दैनिक ज्या —

मागुण चमेली कमला अनगारिका पिनि सुथे सुथे धर्म पाठशालाय् आखः स्वंकेगु।

रत्नमञ्जरीया थम्ह नं ध्यान यायेगु व मेपिन्त नं ध्यानया खँ कना याकेगु।

धम्मवतीया उपदेश बीगु, बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया प्रबन्ध यायेगु, बौद्ध सफुत अनुवाद व मेपिं पासा ज्वना छ्यें छ्यें उपदेश व परित्राण पाठ यायेगु।

धर्मकीर्ति बौद्ध .अध्ययन गोष्ठीया पदाधिकारी

अध्यक्षा— धम्मवती "धम्माचरिय"
सचिव— सुश्री अमीर कुमारी शाक्य,
श्री वरदेश मानन्धर,
कोषाध्यक्ष— सुश्री सुमन कमल तुलाधर,
सहायक— श्री चन्द्रकुमार वज्राचार्य,

४) प्यंगुगु उद्देश्य कथं बौद्ध विद्वान तयेगु स्वागत यायेगु खः। थौं तक स्वागत ज्वी धुंकुपिं बौद्ध विद्वान व महानु भाव पिंगु नामावली थथे खः—

२५१७ बुद्धजयन्तिया
शुभकामना
बाँग्लाँलागु गगलत व चस्माया फ्रेमया लागी
लुमंका दिसँ
निसिका अप्टिक, कं,
असन किसिढोका
फो. नं. १४४३३

यू. एन् थ्वो पाखें म्हाम्ह बर्मायाम्ह श्रीमान न्युन, भिक्ष थिच तीनह्लाया नेतृत्वे बिज्यापिं वियत-नामी बौद्ध प्रतिनिधि मंडल। भिक्ष फुजीया नेतृत्वे बिज्यापिं जापानी भिक्षु भिक्षुणी। लंका बिज्याम्ह भिक्षु पियदस्सि महास्थविर।

२०२६ चैत्र १६ गते बर्माया उपशिक्षा मंत्री डा० निनिया स्वागत समारोह सम्पन्न जुल। उक्त समारोहे बर्मी उपमंत्रीं नंवाना धया दिल—नेपा बये न्ह्यो गुलिसिनं जिके न्यन नेपा वना छु छु स्वयेगु इच्छा दु ले ? मेमेगु स्वयेगु धयागु नेपाया श्री ५ या सरकार यागु कार्यक्रम अनुसार ज्वी। तर जिगु विशेष इच्छा ला बुद्ध जन्म भूमि लुम्बिनीया दर्शन यायेगु खः। अले धाल हँ लुम्बिनी वनेगु खँ ल्हाय् मते लँ साप बाँमला, अन विशेष छुं स्वयेगु नं मदु। छुं विकाश नं जुया च्वंगु मदु। थ्व खँ लुम्बिनी वना बले तिनि थुल। लुम्बिनी वना बले थें धुलं स्वागत यागु गनं मदु तर अन वना बले थें मन याइगु नं गनं मदु। उपहार प्रदानं लिपा च्यापानया आयोजन जुल।

न्यूजीलैण्डया मय्जु अनगारिका जुल

१ वैशाख २०३० न्हूगु वर्षया सुभारम्भया दिने न्यूजि लैण्डया मय्जु हीथ लोवत धर्मकीर्ति विहारे मागुणवतीया पाखें संखाना म्हासु वसः पुना भिक्षु सुमंगलयाके शीलकया खेमा नामं अनगारिका जुल। खेमा अनगारिकां थःगु मन्तव्य प्वंका धाल — जि छाय् बौद्ध जुयागु ? जिमिगु धर्म किश्चियन खः। जि थाइलैण्ड देशे च्याह्य वना। गथे गथे अन हे च्वना बौद्ध धर्म अध्ययन यायेगु इच्छा जुल। बुद्ध धर्म अध्ययन याना यंका बले साप बाँला ताल। छाय् बाँला ताल धाःसा जिमिगु किश्चियन धर्मे धया तःगु दु न्ह्यागुं जुयाच्वंगु ईश्वरया कृपां। फुकं ईश्वरं दयेका तःगु। ईश्वरया विश्वास दत धाःसा फुकं तरे जुया वनी। तर बुद्ध धर्म ठीक थुकिया उल्टा। बुद्ध छम्ह मार्ग प्रदर्शक जक खः। ज्या ला थः थः पिसं याना यंके माः। थःथःगु कर्म अनुसारं सुख दुःख ज्वीगु। ईश्वरं छुं याइनं मखु, ईश्वर धयाम्ह मदु। धात्थें खः फुकं थःथःपिसं ज्या यायेमाः। ईश्वरं छुं याना तःगु मदु। "थःम्ह मालिक थः हे खः। सुना नं सुयातं शुद्ध यारे मफु। थःगु न्ह्यपुं विचाः याना थ्वीका जक सुयां खँ स्वीकार या धका बुद्धं धया" बिज्यागु खँ जित साप यल। उकिं जि बौद्ध जुया।

बुद्ध जन्म भूमि नेपाले बया बौद्ध जक मखु त्यागी मय जीवन हनेदुगु हषया खँ खः। जित थन च्वनेगु नयेगु जक मखु मेमेगु नं व्यवस्था मिले याना ब्यूगुलिं धर्मकीर्ति विहारया प्रति कृतज्ञता ज्ञापन याना। जित थन च्वनेत खँ ल्हाना प्रबन्ध याना ब्यूगुलिं भिक्षु सुमंगल यात नं धन्यवाद दु।

अनं लिपा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीस भिक्षु सुमंगलं थाइलैण्ड, जापान आदि बौद्ध देशया संस्कृति बारे प्रवचन बिया बिज्यात।

धन्यवाद

धर्मकीर्ति विहारयात बुद्ध धर्म सफू व पत्रिका प्रकाशनार्थ सहायता स्वरूप रू ३००।- स्वदो श्री हेराकाजी उपासक दिल्ली बजारं चन्दा प्रदान याना दीगुलिं वेक प्रति धर्मकीर्ति विहार कृतज्ञ जू अनेक धन्यवाद नं दु।

रोगीको सेवा नै बुद्धको सेवा हो

एकदिन गौतम बुद्ध भिक्षुहरू बस्ने विहार निरीक्षण गर्न जानु भएको थियो। एक जना भिक्षु पेटको व्यथाले शिकिस्त भइ मलमूत्र सहित बिछ्याउनामा छटपटाइ रहेको बुद्धले देख्नु भयो। तथागतले सोध्नु भयो भिक्षु, तिमीलाइ कसैले सेवा टहल गर्दैन ?

रोगिले उत्तर दियो— भन्ते, कोही पनि म कहाँ आउँदैनन्। अनि तथागतले आनन्दलाई पानी तताउन आज्ञा दिनु भयो। तातो पानी ल्याइसकेपछि गौतम बुद्धले स्वयं बिरामी भिक्षुको टाउको समात्नु भयो र आनन्दले अरू शरीर समाती अन्तै लगे। कपडा फेरिकन आफ्नो हातले त्यो अनाथ भिक्षुलाई नुहाइ सेवा गर्नु भयो।

त्यसपछि सबै भिक्षुहरू जम्मा गरी तथागतले भन्नुभयो— भिक्षुहरू, तिमीहरूको आमा बाबु दाज्यु भाइहरू छैनन्। अतः तिमीहरूमा परस्पर सहानुभूति र सेवा भाव हुनु पर्छ। आज म तिमीहरूलाई भन्छु —"यो गिलानं उपट्ठाति सो मं उपाट्ठाति" अर्थात जसले रोगीको सेवा गर्छ उसले मेरो सेवा गरेको हुन्छ।

रात दिन पुण्य संचय हुने काम के ?

एकजना सज्जन भगवान् बुद्ध कहाँ गएर प्रश्न गरे कि रात दिन पुण्य संचय गर्नलाई के कस्तो काम गर्नुपर्छ ?

भगवान् बुद्ध भन्नु हुन्छ—

आरोम रोपा वन रोपा येजना सेतुकारका।
पपञ्च उदपानञ्च येददन्ति उपस्सयं।
तेसं दिवाच रत्तोचसदापुञ्ञं पवढ्डति।
धम्मट्ठासील सम्पन्ना-तेजना सग्ग गामिनो।

अर्थात् फूलको बगैंचा, फलफूलको बगैंचा, हरियो वन लगाउनु, पुल बनाउनु, इनार बनाउनु र सिचाइलाई पोखरी आदि बनाएमा रातदिन पुण्य वृद्धि हुन्छ भन्नु भएको कुराले बुद्ध धेरै नै दूर दर्शि समाज सेवी हुनुहुन्छ भन्ने स्पष्ट हुन आउँछ।

स्त्री प्रति पतिको कर्तव्य—

(क) प्रिय बचनले सम्बोधन गर्नु,
(ख) अपमान नगर्नु,
(ग) परस्त्री गमन नगर्नु,
(घ) सम्पत्ति सौंपनु,
(ङ) शक्ति अनुसार वस्त्राभूषणदिनु,

पति प्रति पत्नीको कर्तव्य—

(क) घरको काममा पूरा सहयोग गर्नु,
(ख) पाहुनालाई राम्रोसंग सत्कार गर्नु,
(ग) पति व्रता हुनु,
(घ) घरको सम्पत्ति दुरुपयोग नगरी रक्षा गर्नु,
(ङ) पतिको आय अनुसार वस्त्राभूषण माग्नु।

(बुद्ध)

HOTEL CRYSTAL

Extends Hearty Greetings
to all its well wishers & Tourists
Visiting in the Himalayan Kingdom,
the land of Buddha

on the Auspicious Occasion of
Vaishakh Poornima
the Full Moon Day, Birth,
Enlightenment and Mahaparinirvan of

BUDDHA

HOTEL CRYSTAL Pvt. Ltd.

594 Shukra Path, Kathmandu- 6
NEPAL

Telegram : CRYSTAL
Kathmandu

Phone: 12-630
13-696
13-397
13-611

२५१७ रौं बुद्धजयन्तिको

उपलक्षमा

हार्दिक मंगल कामना

बालाजु अटोवर्क्स प्रा· लि·

रजिष्टर्ड अफिस
२८ जुद्धरोड
काठमाडौं
फोन : ११४५३

वर्क सप
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र
बालाजु, काठमाडौं
फोन : १३५८४

मुद्रक : नेपाल प्रेस, शुक्रपथ, काठमाडौं नेपाल।